

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN OYUNCAK
TERCİHLERİ VE GELİŞİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Fatma Nur BİÇER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2020

©2020-Fatma Nur BİÇER

T.C.

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN OYUNCAK
TERCİHLERİ VE GELİŞİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**ANALYSIS OF RELATIONSHIP BETWEEN CHILDREN'S
TOY PREFERENCES AND DEVELOPMENT LEVEL**

Hazırlayan

Fatma Nur BİÇER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Menderes ÜNAL

KIRŞEHİR-2020

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programı ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Fatma Nur Biçer tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Öğrencilerinin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı tez çalışması 06/01/2020 tarihinde yapılan tez savunması sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği/oyçokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman.....(İmza)

Doç. Dr. Menderes ÜNAL

Üye.....(İmza)

Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

Üye.....(İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Alper Murat ÖZDEMİR

Yukarıdaki İmzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2020

İmza

Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Teziminyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2020

Fatma Nur BİÇER

İMZA

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN OYUNCAK TERCİHLERİ VE GELİŞİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan: Fatma Nur BİÇER

Danışman: Doç. Dr. Menderes ÜNAL

2019- (78)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Programı ve Öğretim Bilim Dalı

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 48-72 aylık çocukların oyuncak tercihleri ve gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim- öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkamil ilçe merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız bir anaokulunda eğitim gören amaçlı örneklem yoluyla belirlenmiş 10 öğrenci ve seçkisiz olarak belirlenen 116 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu”, araştırmacı tarafından oluşturulan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, “Oyuncak Tercihi Formu” ve “Gelişim İzleme Formu ve Gelişim Belirleme Formu” kullanılmıştır. Araştırma da hem nitel hem nicel deseninin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sürecinde nitel veriler kategorik içerik analizi ile; nicel veriler ise parametrik olmayan Friedman Testi ve parametrik testlerden Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda çocukların oyuncak tercihleri ve gelişim düzeyleri arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Bu durum çocukların oynadığı oyuncakların, gelişim düzeyinin artmasında etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gelişim Düzeyi, Okul Öncesi Eğitim, Oyuncak Tercihi.

ABSTRACT

ANALYSIS OF RELATIONSHIP BETWEEN CHILDREN’S TOY PREFERENCES AND DEVELOPMENT LEVEL

Post Graduate Thesis

Preparer: Fatma Nur BİÇER

Advisor: Assoc.Prof.Dr. Menderes ÜNAL

2019- (78)

Kırşehir Ahi Evran University Institute of Social Sciences

Department of Educational Sciences

Division of Curriculum and Instruction

In this study, it is aimed to investigate the relationship between toy preferences and development levels of 48-72 months old children attending preschool education institution. The study group of the research consists of purposefully chosen 10 children and randomly chosen 116 children studying in an independent kindergarten affiliated to the Ministry of National Education in Şehitkamil district center of Gaziantep province in 2019-2020 academic year. In the research, as data collection tools, “Personal Information Form”, “Semi-structured Interview Form” which is constructed by the researcher, “Toy Preference Form” and “Development Monitoring Form and Development Determination Form” were used. In the study, mixed method, in which both quantitative and qualitative patterns were used, was used. The data obtained from the research was analyzed by using the SPSS 21.0 package and categorical content analysis. During the research process, qualitative data were analyzed with categorical content analysis and quantitative data were analyzed with nonparametric Friedman Test and parametric One-way Analysis of Variance (ANOVA) Test. As a result of the research, a significant difference was found between the toy preferences and development levels of children. This situation proves that toys played by children have an effect on increase in development levels.

Key Words: Development Level, Pre- School Education, Toys Preference.

ÖNSÖZ

Okul öncesi dönem çocukların gelişimi için en kritik dönemlerden biridir. Bu dönemde çocuklara sunulan her uyaran ve materyal onların gelişimine katkı sağlayacaktır. Oyun materyali olan oyuncaklarda çocuğun gelişimin her evresinde çocuklara sunulmalı ve onlara deneyim imkanları sunulmalıdır. Bu nedenle araştırma da oyuncakların çocukların gelişim düzeyi üzerindeki etkisi konu alınmıştır. Bu araştırma temel olarak çocukların oyuncak tercihleri ve gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Birinci bölümde Problem Durumu, Amaçlar, Çalışmanın Önemi, Varsayımlar, Sınırlılıklar, Temel Kavramlar, İlgili Araştırmalar alt başlıkları hakkında bilgiler verilmiştir.

“Yöntem” bölümünde ise Araştırmanın Modeli, Evren, Örneklem, Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi başlıkları yer almaktadır. “Bulgular” bölümünde araştırmadan elde edilen sonuçlar bulunmaktadır.

“Sonuç ve Öneriler” bölümünde araştırmadan elde edilen sonuçlar özetlenmekte ve bu sonuçlardan hareketle bazı öneriler sunulmaktadır.

Araştırmanın başından sonuna kadar eleştirileri ve yönlendirmeleri ile katkı sağlayan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Menderes ÜNAL’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı hocalarımdan Prof.Dr. Mehmet TAŞDEMİR ve Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK başta olmak üzere emeği geçen tüm hocalarıma teşekkür ediyorum.

Son olarak bugünlere gelmemde en büyük destekçilerim büyük emek sahibi olan aileme şükranlarımı sunarım.

Fatma Nur BİÇER

Kırşehir, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLOLAR LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	14
1. GİRİŞ.....	14
1.1. Problem Durumu	14
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	2
1.3. Problem Cümlesi.....	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM II.....	5
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM	5
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları.....	5
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri	6
2.2. GELİŞİMİN ÖNEMİ	7
2.2.1. Gelişimin Temel İlkeleri	8
2.3. GELİŞİM ALANLARI.....	9
2.3.1. Bilişsel Gelişim.....	9
2.3.2. Dil Gelişimi.....	13
2.3.3. Sosyal-Duygusal Gelişim	15

2.3.4. Motor Gelişim.....	15
2.4.OYUN.....	17
2.4.1. Oyunun Tanımı ve Tarihçesi.....	17
2.4.2. Oyunun Önemi	17
2.4.3. Oyun Kuramları.....	19
2.4.4. Oyun Nesnesi Oyuncaklar	21
2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	22
BÖLÜM III	25
3. YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırmanın Modeli	25
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	26
3.3. Veri Toplama Aracı	26
3.4. Veri Toplama Süreci.....	29
3.5. Verilerin Analizi.....	30
BÖLÜM IV.....	32
4. BULGULAR	32
4.1. Nitel Bulgular ve Yorumlar	32
4.2. Nicel Bulgular ve Yorumlar	39
BÖLÜM V	47
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	47
5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA	47
5.2. ÖNERİLER	50
6. KAYNAKÇA	51
EKLER LİSTESİ.....	58

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. Araştırma Veri Kaynakları ve Veri Toplama Yöntemleri.....	26
Tablo 3.5. Gelişim İzleme Verilerine İlişkin Kategoriler.....	31
Tablo 4.1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri.....	32
Tablo 4.1.2. Annelerin Çocuklarının Evde Oynadığı Oyuncak Türlerine Yönelik Görüşleri.....	33
Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Sınıf Merkezlerinde Oynamayı Tercih Ettiği Oyuncaklara Ait Görüşleri	35
Tablo4.1.4. Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Sınıf Merkezlerinde Oynadıkları Oyuncak Türlerine Yönelik Gelişim Sürecine Dair Görüşleri	37
Tablo 4.2.1.1. Öğrencilerin Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Bilişsel Gelişim Ortalama Dağılımları .	39
Tablo 4.2.1.2. Öğrencilerini Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Dil Gelişim Ortalama Dağılımları	40
Tablo 4.2.1.3. Öğrencilerini Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Sosyal-Duygusal Gelişim Ortalama Dağılımları	40
Tablo 4.2.1.4. Öğrencilerini Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Motor Gelişim Ortalama Dağılımları ...	41
Tablo 4.2.1.5. Öğrencilerin Tercih Ettiği Oyuncak ve Aylara Göre Puan Ortalamaları	42
Tablo 4.2.1.6. Ekim, Kasım, Aralık, Ocak Ayı Puan Ortalamaları Friedman Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.2.2.1. Öğrencilerin Oyuncak Tercihine Göre Puan Ortalamalarına Ait Bulgular	43
Tablo 4.2.2.2. Oyuncak Grupları ile Bilişsel Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları	44
Tablo 4.2.2.3. Oyuncak Grupları ile Dil Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları	44
Tablo 4.2.2.4. Oyuncak Grupları ile Sosyal-Duygusal Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları	45
Tablo 4.2.2.5. Oyuncak Grupları ile Motor Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları	45
Tablo 4.2.2.6. Oyuncak Grupları ile Genel Gelişim Puanının ANOVA Testi Sonuçları	46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.Araştırmanın Yöntemi.....	25
-----------------------------------	----

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltmalar

Açıklamalar

MEB

Milli Eğitim Bakanlığı

MEGEP

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

Çocuklar doğduğu andan itibaren öğrenmeye, keşfetmeye ve çevreyle uyum halinde yaşamaya gayret gösterir. Bu gelişim sürecinde okul öncesi dönem; bilişsel, dil, sosyal duygusal, motor gelişiminin en hızlı ilerlediği dönem olması yönünden büyük öneme sahiptir. Okul öncesi dönem olan 0-6 yaş aralığında çocuğun uyarılara maruz kalması ve gelişiminin desteklenmesi gerekmektedir. Çocuğun gelişimin desteklenmesi için oyun en güzel yöntemlerden biridir. Oyun yolu ile çocukta kalıcı öğrenmeler gerçekleşerek, sosyalleşmesine katkı sağlayacaktır. Oyun sürecinde çocuğun materyal kullanması öğrenmenin kalıcı gerçekleşmesine yardımcı olacaktır. Oyun materyalleri olan oyuncaklar çocuğun gelişimini desteklemek için çocuğun ev, okul ve tüm yaşantısında destekleyici unsur olarak kullanılması gerekmektedir.

Geçmişten günümüze her çağda ve kültürde oyun ile karşılaşılıyor olunması oyunun insan için önemli ve vazgeçilmez olduğunu gösteriyor (Kocabaş, 2018). Oyunun çocuğu hayata hazırlaması, gelişimini olumlu yönde etkilemesi sebebi ile günümüzde araştırmacıların oyuna olan yönelimi artmıştır (Poyraz, 2003).

Milaret (1977), ülkelerin okul öncesi eğitiminde temel hedefleri belirlemede üç ana unsura dikkat çekerek; toplumsal amaçlar, eğitici amaçlar ve çocuğun gelişmesi ile ilgili amaçlar olarak gruplamıştır. Toplumsal amaçların içeriğinde her çocuğa eşit eğitim hakkı sunmak, çalışan annelerin çocuklarını eğitmek, eğitici amaçlarda bilişsel, dil, motor, sosyal alanlarda çocuğu geliştirmek, çocuğun gelişmesi ile ilgili amaçlarda ise çocuğa özgüven duygusu kazandırmak, çocuğu başarıya konusunda motive etmek, gelişim dönemlerini göz önünde bulundurarak rehberlik etmek yer almaktadır (Milaret 1977, Akt. Güler, 2001).

Öğretmenin çocukların farklı dönemlerindeki gelişim özelliklerine göre sınıf ortamını düzenlediği, planlarını çocukların ihtiyaçlarına uygun hazırladığı takdirde istenilen hedeflere ulaşılarak öğrenme gerçekleşecektir. Çocuk üzerinde istenilen hedefe ulaşmak için çocuğun gelişimi ile ilgili tüm kavram ve gelişimini etkileyen tüm unsurların

bilinmesi gerekmektedir. Oyun içerisindeki davranışları başta olmak üzere çocuğun oyuncak seçimi ve buna bağlı gelişimi keşfetme, tanıma ve izleme uyumu pedagojik oluşumda ayrı bir noktaya taşımaktadır.

Oyun tarihçesi çok eski olmasına rağmen oyunun çocuklar için önemi çok geç fark edilerek yasalaşmıştır. 1959 yılında Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi 4. İlke’de çocukların oyun oynama hakkına ilk kez yer verilmiştir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2014). Bu önemli gelişmenin ardından oyunun gerekliliği anlaşılacak şekilde eğitim öğretim sürecine oyun dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim temel ilkeleri arasında oyun temelli eğitim olması gerekliliği belirtilerek oyunun öğrenme yöntemi olduğu vurgulanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006).

Çocuk için oyun bir rahatlama aracıdır ve çocuğa birçok olumlu etkisi bulunmaktadır. Oyun, çocuklar için önemli olduğu kadar öğretmenleri içinde çocuğu tanımak ve sınıf ortamını hazırlayarak çocuğa faydalı olabilmek amacıyla son derece önemli bir yöntemdir (Tuğrul, Metin Aslan, Ertürk ve Özen Altınkaynak, 2014). Oyun aracılığı ile eğitim öğretim sürecinin başlangıcında öğretmen, çocuğun duygu ve düşüncesi, ilgisi, yeteneği hakkında bilgi sahibi olacaktır. Oyun sürecinde çocuk sorumluluk, aktif katılım, iletişim, neden- sonuç ilişkisi kurma gibi beceriler kazanır. Bu sebeple oyunun eğitici özelliği bulunmaktadır (Kocabaş, 2018).

1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Birey doğumundan itibaren değişmeye ve gelişmeye yaşam boyu devam eder. Bu sürece en büyük katkı çocukluk dönemine aittir. Birey gelişiminin en hızlı ilerlediği evre, okul öncesi yılları yani 0-6 yaş aralığıdır (Tuğrul ve Duran, 2003). “Okul öncesi dönem” düşünüldüğünde çocuğun ilköğretime geçişinden bir veya iki yıl öncesi anlaşıldığı görülmektedir (Özen, 2008). Fakat bu durum bir bilgi eksikliğidir ve çocuğun doğumu ile başlayıp zorunlu temel eğitim sürecine dahil olana kadar geçen süreci kapsayan dönemdir (Başal, 2005). “Okul öncesi eğitim” ise çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal duygusal gelişiminin ve öz bakım becerilerinin desteklendiği; çocuğun yaratıcılığının gelişmesine katkı sağlayan; milli, kültürel değerler kazanmasına yardımcı olan; çocuğun benlik ve özgüven duygusu kazanmasını sağlayan düzenli ve planlı bir eğitim sürecidir (Taner Derman ve Başal, 2010).

Bloom’ un (1956) yapmış olduğu bilimsel araştırma sonuçlarına göre, insan bilgi birikiminin %50’sini 4 yaşına kadar doldurmaktadır (Bloom, 1956, Akt. Şıvgın, 2005). Bu

sebeple okul öncesi dönemi çocuğun gelişim süreci için kritik bir dönemdir. Çocuğun ilköğretime başlamadan önceki 0-6 yaş dönemini gelişmiş, güzel, düzenli bir eğitim sistemi ve okul ortamı dışında sürdürülmesi düşünüldüğünde çocuğun tüm gelişim alanlarını kaliteli bir şekilde tamamlaması tüm çocuklar için mümkün olmayabilir. Bu durum için öncelikle anne-babaların çocuk gelişimi konusunda eğitilmiş olmaları son derece önemlidir. Aynı çocuğun ev ortamında akran eğitimi de pek mümkün olmayacağı için sosyal gelişim anlamında da bir takım eksiklikler çocuğun davranışında gözlemlenebilir. Bu nedenler anne babaların yetişemedikleri noktada tamamlayıcı bir işleve sahip olan okul öncesi kurumlar başta olmak üzere okul ortamları ve öğrencilerin katıldıkları etkinliklerin birey olma özelliği gösterecek çocukların yetişmesinde önemli bir yere sahiptir.

Bu araştırma okul öncesi kurumlarına devam eden 48-72 aylık çocukların serbest zaman etkinliklerinde oynamayı tercih ettikleri oyuncaklar ile gelişim düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu sayede hem uygulamacılar olarak öğretmenlere dönütler sağlamak, hem de etkinlik ve ortam düzenlemesi konularında program geliştirme çalışmalarına ışık tutulmuş olacaktır.

1.3.Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesini “Okul öncesi öğrencilerinin oyuncak tercihleri ve gelişim düzeyleri arasında ilişki var mıdır?” soruları oluşturmaktadır.

1.3.1. Alt Problemler:

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki sorulardan oluşmaktadır:

1. Öğrencilerin evde oynamayı tercih ettikleri oyuncaklara dair annelerinin görüşleri nelerdir?
2. Öğrencilerin sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettikleri oyuncaklara dair öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin sınıf merkezlerinde oynadıkları oyuncak türlerine yönelik gelişim sürecine dair görüşleri nelerdir?
4. Öğrencilerin tercih ettikleri oyuncaklar ve Gelişim İzleme Formu bilişsel, dil, sosyal-duysal ve motor gelişim puan ortalamaları nelerdir?
5. Öğrencilerin oyuncak tercihleri ve aylara göre Gelişim İzleme Formu puan ortalamaları nelerdir?
6. Öğrencilerin aylara göre Gelişim İzleme Formu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılının birinci yarı yılı Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 2 bağımsız anaokulu ve 1 anasınıfında eğitim gören 48-72 aylık öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Bu araştırmanın gözlem aşamasında Ekim, Kasım, Aralık, Ocak aylarında her ay 60 dakika olmak üzere toplam 240 dakika gözlem yapılarak veriler elde edilmiştir. Çalışmanın gözlem saatleri bu süreler ile sınırlıdır.
3. Araştırmada belirlenen oyuncaklar; gelişim alanlarına uygun birçok oyuncak arasından öğrencilerin tercih ettiği 4 oyuncak ile sınırlandırılmıştır.
4. Araştırma da kullanılan görüşme formu çalışma grubuna alınan öğrencilerin öğretmeni ve annesinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. Araştırma da kullanılan görüşme formu ve kazanım ölçeği çocukların oyuncak tercihleri ve gelişim düzeylerini belirlemede yeterli olacağı varsayılmaktadır.
2. Evrenden seçilen örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde soruları içten ve samimi cevaplayacakları varsayılmaktadır.

1.6.Tanımlar

Okul Öncesi Dönem: Çocuğun doğumundan itibaren zorunlu eğitim sürecine başlamasına kadar olan evredir.

Gelişim: Bireyin yaşamı boyunca olumlu yönde değişmesidir.

Oyuncak: Çocuğun oyun sürecini zenginleştiren materyallerdir.

Oyuncak Tercih: Çocuğun oynamaktan haz aldığı ve oyun sürecinde kullandığı oyuncaktır.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Birey yaşam boyu birçok sistemli eğitim sürecinden geçmektedir. Türkiye Eğitim Sisteminde 4 yılı ilköğretim, 4 yılı ortaokul, 4 yılı ise lise eğitimi olacak şekilde 12 yıl zorunlu eğitim vardır (MEB,2012). Bu zorunlu eğitim sürecine okul öncesi eğitim dahil olmamakla birlikte isteğe bağlı olarak çocuk 72 ayını tamamlayana dek Türkiye’de okul öncesi eğitiminden yararlanabilir.

Okul öncesi eğitimi veren kurumlar Türkiye’de çeşitlilik göstermekte olup çocuk yuvaları (0-6 yaş), anaokulları (3-6 yaş) ve anasınıfları (5-6 yaş) olarak üç farklı gruba ayrılmaktadır (Özen, 2008).Akçay (2006) Türkiye’deki okul öncesi eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu, Üniversiteler, Çalışma Bakanlığı ve vakıf, dernekler bünyesine bağlı olarak eğitim verildiğini belirtmiştir.Özen (2008), bu kurumlardan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olanları; anaokulu, anasınıfı, uygulama sınıfı, özel Türk anaokulu , özel yabancı anaokulu, özel azınlık anaokulları iken ; diğer kuruluşlara bağlı okul öncesi eğitim kurumları ise kreşler, yuvalar, kreş ve gündüz bakım evleri olduğunu vurgulamıştır.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitiminin amaçları ülkeler ve toplumlar arasında değişiklik gösterir ve o ülkenin genel eğitim amaçlarına uygun ve amaçlarını kapsayacak şekilde belirlenir. Bu amaçlar belirlenirken ülkenin kalkınması için bireylere düşen temel görevler, geçmişten geleceğe aktarılması beklenen kültür gibi belirleyici unsurlara dikkat edilir. Okul öncesi eğitimi amaçlarını belirleyen unsurların bazı ülkelerde bireysel özellikler, bazılarında toplum kurallarının benimsenmesi bazılarında da bu iki unsurun birada etkili olduğu ifade edilmiştir (Şıvgın, 2005).

Türkiye’de okul öncesi eğitimi amaçlarını Cafoğlu (2007) çocukların;

-Bilişsel, motor, dil, sosyal duygusal gelişimlerinin kazanımlar doğrultusunda desteklenmesi,

- Türkçe'nin doğru ve güzel konuşması
- İlköğretime zihinsel ve psikolojik olarak hazır hale gelmesi
- Olumlu davranışlar sergilemesinin sağlanması,
- Sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerinin çocuklarında okul öncesi eğitiminden yararlanarak eşit imkanların sağlamak olduğunu vurgulamıştır.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri

Okul öncesi eğitimi çağındaki çocukların eğitimi ve yetiştirilmesinde en büyük etken anne, baba ve öğretmenlere düşmektedir. Anne, baba ve öğretmenlerin çocuğun eğitimi için kullandığı yöntem ve teknikler, çocukta kullanılan iletişim dili çocuğun sağlıklı bir öğrenme geçirmesi için son derece önemlidir. Bu sebeple okul öncesi eğitimi sürecinde çocukta istenilen davranışları kazandırmak için bazı ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır.

Okul öncesi çağındaki çocukların yaşamlarını sürdürebilmek için temel ihtiyaçlarının olduğunu ve okul öncesi eğitimi ilkelerinden birinin temel ihtiyaçlarının karşılanması olduğunu belirtmiştir (Özen, 2008). Bu temel ihtiyaçlar beslenme, uyku, hareket, oyun, sevgidir.

Okul öncesi eğitiminin ilkelerinde dikkat edilmesi gereken bir unsur eğitim sürecinde çocukların desteklememiz gereken konular ve davranışlardır. Bireyin topluma yararlı, ülkesini seven, dürüst, sorumluluk sahibi gibi olumlu davranışları kazandırabilmesi için eğitim sürecinin ilk yılları son derece önemlidir. Okul öncesi eğitiminde de sevgi, saygı, hoşgörü, iş birliği, paylaşma ve öz denetim gibi davranışlar kazandırılarak, değerler eğitimine önem verilmelidir. Okul öncesi eğitim sürecinde çocuklara bilişsel, motor, dil, sosyal-duygusal gelişim kazandırılmalı ve özbakım becerileri desteklenmelidir (MEB, 2013).

Eğitim sürecinde öğretilen bilginin nasıl öğretildiği çocuğun bilgiyi kalıcı öğrenmesinde son derece önemlidir. Okul öncesi eğitimi ilkelerinin bir kısmı ise bilginin öğretimi sırasındaki hususlardır. Öğretmen sınıf içerisinde tüm çocukların kendini özgür hissettiği, fikrini rahat bir şekilde ifade edebildiği demokratik ortamlar sunmalıdır. Ayrıca her çocuğun bireysel farklılıkları, ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak eğitim öğretim süreci planlanmalıdır. Çocuğa bilgi öğretimi sırasında basitten zora giderek bildiği kavramlardan başlayarak eğitim süreci devam ettirilmelidir.

Öğretmen süreç içerisinde rehber olmalı ve çocuğu yönlendirmemeye dikkat etmelidir. Çocuğun yaratıcı fikirleri, bağımsız davranışları desteklenerek özgüven kazanmasına yardımcı olunmalıdır. Aktif katılım, duyular ile öğrenme, bilgiler arasında ilişki kurarak öğrenme, akrandan öğrenme ve oyun ile hazırlanmış bir ortamda öğrenme okul öncesi eğitiminin ilkeleri arasında yer almaktadır (Oktay, 1999).

2.2.GELİŞİMİN ÖNEMİ

Birey döllemeden başlayarak yaşamının sonuna kadar değişimi ve gelişimi devam eder. Değişim ve gelişim kavramları arasında farklılıklar yer almaktadır. Birey, yaşamını devam ettirdiği süreç içerisinde isteğe bağlı ya da istemeyerek değişir. Fakat gelişim sürecinde olumlu yönde ilerleme söz konusudur. Gelişim, organizmanın dölleme evresi ile birlikte başlayıp dil, bilişsel, sosyal, motor alanlarında koşullarına uygun sergilemesi gereken davranışı en son aşamayı kazanana dek sistematik bir şekilde ilerleme kaydeden değişimdir (Senemoğlu, 2012).

Çocukların davranışlarını olumlu yönde değiştirmede en büyük katkılardan biri öğretmenindir. Bu başarıyı sağlamak için öğretmenin sistemli bir şekilde ilerleyerek çocukta kazandırmak istediği davranışı yani hedefini iyi belirlemesi gerekmektedir. Bu aşamaları gerçekleştirmek içinde farklı yaş ve dönemdeki çocukların bilişsel, motor, psikososyal, dil gelişim özelliklerini bilmelidir. Aynı yaşta iki çocuğun çevresel koşullar ve kalıtım sebebi ile gelişim seviyeleri birbirinden farklılık göstermektedir.

Öğretmenin çocukların farklı dönemlerdeki gelişim özelliklerine göre sınıf ortamını düzenlediği, planlarını çocukların ihtiyaçlarına uygun hazırladığı takdirde istenilen hedeflere ulaşarak öğrenme gerçekleşecektir. Çocuk üzerinde istenilen hedefe ulaşmak için çocuğun gelişimi ile ilgili tüm kavram ve gelişimini etkileyen tüm unsurların bilinmesi gerekmektedir.

Senemoğlu (2012)' gelişim ile ilgili kavramları büyüme, olgunlaşma, öğrenme, gelişme, hazırbulunuşluk, kritik dönem olduğunu belirterek kavram tanımlarını şöyle ifade etmiştir;

1. **Büyüme:** İnsan bedeninin hacim olarak artması, boyunun uzaması ve kilo almasıdır.
2. **Olgunlaşma:** Bireyin çevresel etmenlerin etkisiyle öğrendiklerinden bağımsız olarak sadece kalıtım ile kontrol edilen bir değişimdir. Olgunlaşmanın bireyin fiziksel gelişimde katkısı oldukça fazladır.

3. **Öğrenme:** Bireyin çevresiyle iletişimi sonrasında kalıcı izli davranış değişiklidir. Çocuk bir davranışı sergileyebilecek olgunlaşmaya sahip olması aynı zaman da o davranışı sergilemek için çevreden görmeye ve rol model olarak yapmaya ihtiyaç duyar. Çocuğun çevrenin etkisiyle değişimi öğrenme ile açıklanır.
4. **Gelişme:** İnsan bedeninin olgunlaşma ve öğrenme aşamalarını gerçekleştirmesi ve sürekli ilerleme kaydederek değişmesidir. Gelişme, öğrenme ve olgunlaşmayı kapsadığı gibi olgunlaşma ve öğrenme sağlanmadan gelişme gerçekleşemez.
5. **Hazırbulunuşluk:** Çocuğun bir davranışı biyolojik olarak yapabilir ya da kavrayabilir hale gelmesi ile birlikte geçmiş öğrenme birikimini, ilgisini, yeteneğini, isteğini ifade etmektedir.
6. **Kritik Dönem:**Çocuklar öğrenme gerçekleştirmek için bazı gelişim dönemlerinde daha ilgili, daha aktif ve daha duyarlı olabilmektedirler. Bu dönem çocuğun gelişimi için kritik dönem olarak adlandırılmaktadır.

2.2.1. Gelişimin Temel İlkeleri

a. **Gelişim özellikleri bir bütündür:**Gelişim alanlarının tümü birbirinden etkilenmektedir ve bu alanları birbirinden bağımsız düşünmemelidir. Bireyin gelişiminde incelenen tüm alanlar birbirine tesir eder (Meggitt, 2013).

b. **Gelişim, kalıtım ve çevrenin ortak etkisi sonucu ortaya çıkar:** Çocuk anne ve babadan aldığı genler ve yaşam sürecinde deneyim, sosyal öğrenme, kültür ile elde edilen bilgi birikiminin ortak sonucuyla gelişim ortaya çıkar.

c. **Gelişimde kritik dönemler vardır:**Organizma, döllenmeyle gelişim sürecine dahil olur. Gelişim sürecinde önemli dönemler yer almaktadır (Akgün, 2019). Bu önemli dönemlerde çocuğun öğrenme ve çevreye karşı daha duyarlı olduğu bu önemli dönemlere kritik dönem adı verilmektedir (Tatar, 2009).

d. **Gelişimde bireysel farklılıklar görülür:**Aynı yaşta olan iki çocuğun gelişim seviyeleri aynı olmayabilir. Bu durum her çocuğun her birinden farklı özellikleri olduğu ile açıklanmaktadır. Bu farklılıklar gelişim hızında görülmektedir (Aldemir, 2017)

e. **Gelişim, sürekli ve aşamalı şekilde devam eder:** Gelişim belirli aşamalara ayrılmış ve her bir aşama bir önceki aşamadaki bilgi birikimini de kapsamaktadır Çocuk bir ileri gelişim aşamasına geçtiğinde var olan öğrenilmiş bilgi üzerine yeni bilgiler

ekleyerek ilerlemektedir (Tatar, 2009). Gelişim süreci anne rahmine düşmesi ile başlayıp yaşamın son bulmasına kadar devam eder (Aldemir, 2017).

f. Gelişim dönemlerine göre gelişim hızında farklılıklar görülür: Bireyin gelişiminde anormallik olmadığı takdirde gelişimde bir durağanlık gerçekleşmez ve süreklilik devam eder (Doğan ve Acar Şengül, 2017). Fakat gelişim hızı her dönemde farklı seyirde ilerler, bebek yaşamının il evrelerinde çok hızlı bir gelişim seyrederken yaşın büyümesi ile gelişim hızı yavaşlar (Akgün, 2019).

Gelişim hızındaki fark gelişim alanlarında da görülmektedir. Bireyin gelişim alanlarından birinde görülen hızlı değişim farklı bir alanda belirli bir süre duraksama gözlemlenebilir (Doğan ve Acar Şengül, 2017).

g. Gelişim bir sıra gözlemlenir:

İnsan gelişimi baştan ayağa doğru ilerler. Bu ilkeye göre bebeğin anne karnındaki gelişimi itibari ile baş bölgesi daha önce gelişmekte yani doğduğunda bebeğin kafası vücuduna oranla daha büyüktür (Aldemir, 2017). Yaşamın devam ettiği diğer aylarda baş ve boyun, ardından alt sistemler sonrasında ise sistemlerin ayrıntıları gelişir ve parmak kasları güçlenir (Başaran, 2000).

Gelişim içten dışa doğru gelişim gösterir ilkesine göre doğum öncesi dönemden itibaren önce iç organlar ve sistemler sonra kas ve iskelet yapısı en son aşamada deri tabakası, kaş, saç oluşur (Aldemir, 2017).

Gelişim genelden özele doğrudur ilkesinde; insan gelişiminin önce kaba motor becerileri kazanılarak ardından ince motor kasların gelişiminin tamalanarak gerçekleştiği ifade edilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çocukta öncelikle gövdesinin tamamını kullandığı gözlemlenirken gelişim süreci ilerlediğinde daha çok kol, ayak, parmaklarını kullanarak kavrama becerisi gerçekleştirdiği görülür.

2.3. GELİŞİM ALANLARI

2.3.1. Bilişsel Gelişim

Merak ve keşfetme süreci bebeğin dünyaya gözlerini açması ile başlar. Keşfetme sürecinde sağlıklı bir ilerleme kaydedebilmesi için beyin fonksiyonlarının normal gelişim göstermesi son derece önemlidir. Zihinsel olarak sağlıklı bir bebek beyinde 100 milyar nöronların yer almakta, bu nöronların “sinapslar” sayesinde birbirleri ile bağlantı oluşturup beyin fonksiyonlarını yerine getirmektedir. Bebek yaşamını devam ettirdiği tüm

zamanlarda anne-baba, akran ve tüm çevresiyle iletişim kurdukça nöronlararası bağlantılar kurulmaktadır (Akdağ, 2015). Bu bilgiler doğrultusunda beyin gelişiminde bebeğe çevre uyaranları, içgüdüsel olarak yer alan keşfetme duygusuna katkı sağlamaktadır.

Beyin işleyişinde kavrama, anlamlandırma, anımsama gibi tüm süreçlerin adı “biliş” olarak ifade edilmekte ve bilişsel gelişimde bireyin anlama ve öğrenme becerilerinin gerçekleşmesi olarak vurgulanmaktadır (Şahin, 2017). Bilişsel gelişim ile ilgili kavramları; dikkat, algı, bellek, hatırlama, düşünme, akıl yürütme, keşfetme, okuma ve yazma, problem çözme, yetenek olarak belirtilmektedir (San Bayhan ve Artan, 2007; Türkoğlu, 2016).

Bilişsel Gelişim Kuramları

Bilişsel gelişim kuramlarında , insanın çevreyi merak sonucunda anlama, bilgiyi zihinde işleme sürecini, bilişsel gelişim etmenleri incelenmiştir(Türkoğlu, 2016). Çocuğun sosyal çevreyi anlayıp, yorumlama süreci ile ilgili Bruner, Piaget, Vygotsky çalışmalarına ortaya koyarak bu süreci açıklamışlardır.Bilişsel gelişim kuramında dikkat edilmesi gereken unsurlar yer almaktadır.(Bacanlı, 2002) bu unsurları şu şekilde ifade etmiştir;

-Bilişsel gelişim kuramlarında bireyin gelişimi dönemlere ayrılmıştır. Bu dönemlerde sıra sıra ilerleme söz konudur. Her bir dönem bir önceki dönemdeki becerileri kapsamaktadır.

-Belirtilen dönemlerin sırası değişmez.

-Her döneme ait belirleyici gelişim özellikleri vardır.

-Bilişsel gelişim sürecinde bireylerin bireysel gelişim farklılıkları söz konusudur.

Piaget' nin Bilişsel Gelişim Kuramı

Bireyin bilişsel gelişim sürecini ayrıntılı olarak inceleyen araştırmacıların başında Jean Piaget yer almaktadır. Piaget, kalıtım ve çevrenin bilişsel gelişimini birlikte etkilediğini savunmaktadır. Bilişsel gelişim sürecini dönemlere ayırarak insan yaşını ve olgunlaşmasını temel etmen olarak ele almıştır. Kısaca Piaget bilişsel gelişimde biyolojik faktörü ön planda tutmuştur(Türkoğlu, 2016).

Bacanlı (2002) Piaget'nin bilişsel gelişimi açıklarken ele aldığı temel kavramları şema, uyum sağlama, örgütleme olarak belirtmiştir. Bu kavramlar şu şekilde açıklanmıştır;

Şema: Bireyin yaşamındaki bilgileri keşfetmek ve anlamlandırmak için zihninde oluşturduğu gruplanmış ya da kümelenmiş bilgiler bütünüdür. Zihnin olgunlaşması ve çevre etkisiyle şemalar sürekli değişim halinde olur.

Uyum Sağlama: Uyum süreci özümleme ve düzenleme kavramlarının bütünü ile açıklanmaktadır. Özümleme bireyin öğrenilmiş olan bilgiler şemasına yeni öğrenilen bilgiyi ekleme sürecidir. Düzenleme ise var olan şemalardaki bilgileri çeşitli etmenlere göre yeniden organize etmesidir.

Örgütlenme: Birey örgütlenme aşamasında öğrenilen bilgiler analiz edilerek çeşitli birleştirme ve gruplama yapılır, zihnin gelişmesi sağlanmış olur.

Piaget çocukların bilişsel gelişimini yaşlarına göre 4 aşamada açıklar. Bu aşamalar Duyusal motor dönem, İşlem öncesi Dönem, Somut işlemlere dönemi ve Soyut işlemler dönemidir.

Duyusal Motor Dönem: Bu dönem bebeğin ilk iki yılındaki bilişsel gelişimini kapsamaktadır. Bebek bu dönemde kendi bedeni ile yakın çevresini özümleme yaparak keşfeder(Piaget, 1999). Duyusal motor dönemindeki bebeklerde gözlemlenen davranışlar; yaşamının il aylarında refleksleri fazlaca kullanmaları, ilerleyen aylarda çevreyle etkileşim sonucu yeni şemalar oluşturabilmesi, tekrarlı davranışları dönemin son aylarına kadar kullanması ve nesnelere kaybolduğu anda saklanmış olabileceğini ya da var olduğunu düşünmemesidir (Aydın, 2010). Bebek duyusal motor dönemde aşama aşama gelişim göstererek işlem öncesi döneme geçer.

İşlem Öncesi Dönem: Piaget işlem öncesi dönemine ait çocukların 2-7 yaş aralığında olduğunu savunmaktadır. İşlem öncesi dönem sembolik dönem (2-4 yaş) ve sezgisel dönem (4-7 yaş) olarak iki temel grupta ele alınmıştır.

Sembolik dönemde çocuklar düşüncelerini ve yaşadığı olayları başka insanların da sahip olduğunu düşünür yani benmerkezci davranışlar sergiler ve birçok özelliğe sahip nesne ya da olayın sadece bir faktörüne odaklanır(Şahin, 2017).

Sezgisel dönem yaş aralığında olan çocuklar ise neden-sonuç ilişkisini kavrayamazlar, mantıksız düşünme gözlemlenir, nesnelere üzerinde basit gruplama becerisi gelişmektedir (Aldemir, 2017; Şahin, 2017).

Somut İşlemler Dönemi: Dönem 7-11 yaş aralığındaki çocukların bilişsel gelişimine denk gelmektedir. Piagete göre bu dönemde çocuklar dokunarak, görerek, işiterek fazla uyarınların sunulması ve yaşayarak öğrenme sağlandığında daha kalıcı öğrenmeler gerçekleşecektir. Çünkü bilginin somutlaştırılması çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemi için önemlidir.

Somut işlemler dönemine ait bilişsel beceriler; nesnelerin birden fazla özelliklerine göre sınıflama, nesnelerin miktar, ölçü ve büyüklüğüne göre sıralama yapabilir ve tersine çevirme işlemini kavrayabilirler (Aydın, 2010; Arı, 2008). Piaget çocuğun bu dönemde benmerkezci davranıştan ayrıldığını ve çevresiyle yakın ilişkiler kurduğunu vurgulamıştır (Şahin, 2017).

Soyut İşlemler Dönemi: Çocuğun 11 yaş ve sonraki bilişsel gelişim sürecidir. Piaget bu dönemdeki çocukların artık bilgiyi sorgulayarak eleştiri yapabildiği, yeni bilgiler ürettikleri ve soyut olayları kavrayabildikleri bir dönem olduğunu belirtmiştir (Aydın, 2010; Piaget, 1999).

Bruner' in Bilişsel Gelişim Kuramı

Jerome Bruner bilişsel gelişim sürecinin bireyin yaşamının sonuna dek devam ettiğini ifade etmektedir. Çocuğun bilişsel gelişimin de çevresel etmenleri öğretici, çocuğu ise öğrenci olarak ifade ederek bu iki unsurun önemini vurgulamıştır, Bruner'e göre çocuğun anne, baba ve tüm yakın çevresinin usta bir öğretici olması ve çocuğa yol göstererek aşama aşama bilgi öğretiminde bulunması gerektiğini ifade etmektedir (Aldemir, 2017). Bruner bilişsel gelişim sürecine yakın çevreyle kurduğu iletişimin ve dil gelişiminin bilişsel süreci olumlu etkilediğini belirtmektedir (Kol, 2011).

Bruner bilişsel gelişim sürecini üç döneme ayırmıştır. Bunlar;

Eylemsel Dönem: Bireyin yaşamının ilk 3 yılını kapsamaktadır. Bilişsel gelişim sürecinin birinci basamağı eylemsel dönemdir. Bruner'e göre eylemsel dönemde çocuk çevresindeki nesnelere keşif yaparak, materyallerle doğrudan temas kurarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir (Şahin, 2017).

İmgesel Dönem: Bilişsel gelişimin ikinci basamağı olan imgesel dönemde, görsel zeka aktif olarak kullanılmaktadır (Aldemir, 2017). İmgesel dönemde çocuk daha önce görmüş olduğu bir nesneyi ya da hayalinde var olan bir kavramı resmedebilir. Bu bilgiler doğrultusunda Gardner da "görsel-uzaysal zekayı" bir olgunun imgelerle ifade edilmesi olarak adlandırmaktadır (Senemoğlu, 2007).

Sembolik Dönem:Bruner’e göre sembolik dönemde çocuk artık soyut kavramları anlama becerisi gelişmeye başlamıştır ve resimlerle ifade edilemeyen olay ya da nesnelere artık sembollerle anlatabilmektedir (Şahin, 2017; Türkoğlu, 2016).

Vygotsky’ nin Bilişsel Gelişim Kuramı

Lev Semyonovich Vygotsky, yaptığı araştırmalar sonucu bilişsel gelişime farklı bir bakış açısı sunarak zihin öğrenmesinde sosyal ve kültürel etkenlerin önemli olduğunu vurgulamıştır (Aldemir, 2017). Çocuğun sosyal çevresiyle kurduğu iletişim, içinde yaşadığı kültür, anne-baba, öğretmen ve akran grubu bilişsel gelişimine büyük oranda etkilemektedir. Vygotsky’ e göre anne-babanın çocuğa sunmuş olduğu öğrenme ortamı ve çocuğun eğitim standartlarının iyi olması çocuğun bir çok uyaranla kaliteli öğrenme gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu süreçte çocuğa yetişkin rehberliği de çocuğun bilişsel gelişimi etkileyecektir. Çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesi, kendisinin bilgiyi keşfetme imkanı sağlanması gerekmektedir.

Vygotsky, bilişsel gelişim kuramında yakınsak gelişim alanı kavramını açıklamıştır (Türkoğlu, 2016).Yakınsak gelişim alanı çocuğun “ bireysel problem çözme becerisi” ile “bilgi donanımına sahip yetişkin rehberliği” arasındaki ayrım olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2017). Yakınsak gelişim alanına göre birey başkısının desteği olmadan pek az öğrenme gerçekleştirirken bir rehber ile gerçek potansiyelini gösterir (Yıldırım, 2016). Bu durum bireyin bireysel yeteneklerindeki sınırların çevre yardımı ile tamamlanabileceğini açıklamaktadır.

2.3.2. Dil Gelişimi

Dil, çocuğun sosyalleşmesini sağlayan, duygu ve düşüncelerini ifade etmeye ve çocuğun kendini güvende hissettiren aynı zamanda bilişsel gelişimine de olumlu etki eden beceridir (Çakır, 2004). Dil gelişimi ise dil ile ilgi kelime, ses gibi kavramların öğrenilmesi ve bu kavramları kurallarına uygun kullanma becerisinin kazanılma sürecidir (Senemoğlu, 1989).

Dil gelişimi, insan yaşamının ilk evresi olan okul öncesi dönemde kazanılmaktadır (Dereli ve Koçak, 2005). Bebeğin dil gelişim süreci ağlama ile başlar, ilerleyen süreçte anne-baba çocuğun ağlamasını tanır ve iletişim kurulur. Bizler için anlamsız olan bebeğin çıkardığı sesler zamanla bir araya gelerek dil oluşmaktadır (Turan ve Topcu, 2017).

Yıldırım (2008) dilin kazanılmasına görüşleri şu şekilde belirtmiştir;

Psikolinguistik Görüş: Psikolinguistik kuramı geliştirilirken psikologlar Chomsky' nin görüşlerinden esinlenilmiştir. Kurama göre birey dünyaya dil öğrenme yeteneği geldiklerini ve çevre koşulları ne olursa olsun dil öğrenebilecekleri görüşü savunulmaktadır.

Davranışçı Görüş: Skinner davranışçı kuramı destekleyen araştırmacılar arasında yer almaktadır. Skinner' e göre dilin taklit ve pekiştiricilerle kazanıldığını ifade etmektedir. Bu görüşte dilin öğrenilmesinde biyolojik faktörlerden çok çevrenin etkililiği üzerinde durulmuştur.

Bilişsel- Etkileşimci-Anlamsal Görüş: Bilişsel görüşü savunan Piaget, dil, kalıtım ve çevrenin ortak etkisiyle oluştuğunu belirtmektedir. Vygotsky dil gelişim sürecinde çevredekileri rehberlik etmesini, iletişimin önemine değinmiştir. Bloom ise çocukların dil gelişim sürecinde kelimelere anlamlar yüklediklerini, söz dizimini bilmeler kelime anlamlarını bildiklerini savunmuştur.

Sosyolinguistik Görüş: Kurama göre dil edinimi sosyallik ve iletişim içindir. Dili çocuklar taklit ve ezber yönetimi ile öğrenir ve çocuk geliştikçe dil öğrenimi artarak devam eder.

Dil Gelişimi Dönemleri

Kol (2011), erken çocukluk dönemindeki çocukların dil gelişimi ile ilgili çalışmasında çocuğun dil gelişim evrelerini beş dönemde ifade etmiştir;

Agulama- Babıldama Dönemi: Bu dönem bebeğin doğumdan itibaren ilk 6 ayını kapsar. Bebeğin ilk aylarda farkında olmadan çıkardığı ilk sesler reflektir. Bebek öncelikle çevre ile bağını ağlayarak kurar ve ilerleyen aylarda çevreden duyduğu sesleri üretmeyi öğrenmektedir (Kol, 2011). Agulama babıldama döneminin son aylarında bebek çıkardığı sesleri tekrarlamaktadır (Müslügüme, 2015).

Hecelime- Çağıldama Dönemi: Bebeğin 6-12 aylık dil gelişim sürecini kapsar. Bu dönemde bebek anne sesini tanımaktadır ve duyduğu heceleri çıkarabilmektedir (Kol, 2011).

Tek Sözcük Dönemi: Bebeğin 12-18 aylık dil gelişim sürecini kapsar. Bu dönemde çevresinde sıkça duyduğu kelimeri anlamlı şekilde çıkarmakta ve yaklaşık 30 kelime kullanarak iletişim kurmaktadır (Aydın, 2010).

Telegrafik Konuşma Dönemi: Çocuğun 18-24 ay dil gelişim sürecini kapsar. Çocuk artık iki sözcüklü cümlelerle iletişim kurmaya başlar. Çocuğun telegrafik konuşmasında kelimelerin ekleri olmadan kendini ifade etmektedir(Çakır, 2004).

İlk Gramer Dönemi: Çocuğun 24-60 ay dil gelişim sürecini kapsar. Bu dönemde çocuğun dil gelişimi hızlı ilerlemekte ve kelime dağarcığı artmaktadır (Kol, 2011). Dönemin ilk evrelerinde çocukta kendi kendine konuşma davranışı görülürken dönemin sonuna doğru uzun ve karışık cümle kurdukları görülmektedir (Aydın, 2010).

2.3.3. Sosyal-Duygusal Gelişim

Çocuğun ilk yıllarından itibaren aile ile kurduğu olumlu iletişim, çocuğa sunulan deneyim fırsatları ve bu sırada kazandığı özgüven sosyal ve duygusal gelişiminin desteklemesi için önemli bir etkidir. Sosyal duygusal gelişim için 5-6 yaş kritik dönem olarak belirtilmekte ve okul öncesi dönemde sosyal duygusal gelişim alanında desteklenmemiş çocuklar ileriki yaşlarda sosyal iletişimi devam ettirememeye, okuldan kaçma, zararlı maddelere karşı bağımlılık, şiddet uygulama gibi problemlerle davranışlar sergilemektedir (Demircioğlu, 2017). Bu sebeple sosyal duygusal gelişiminin desteklenmesi için aileye büyük sorumluluk düşmektedir.

Sosyal duygusal gelişim için her yaşa uygun beceri ve beklentiler yer almaktadır. Sosyal duygusal becerileri diğer gelişim alanları ile de yakın ilişkilidir. Diğer gelişim alanlarında kazanılan beceriler sosyal duygusal gelişimi de olumlu yönde etkiler.

Arslan Çiftçi (2015), sosyal duygusal gelişim yeterlilik becerilerinin “Sosyal-Duygusal Gelişim Değerlendirme Ölçeğine”ne göre çevre ile olumlu etkileşim kurma, duygularını ifade etme, sosyal-duygusal tepkilerini düzeltme, empati kurabilme, paylaşma, yakınlık gösterme, bağımsız hareket edebilme, olumlu benlik algısı oluşturabilme, işbirliği yapma, dikkatini düzenleme, çevre ile uyum sağlayabilme olduğunu ifade etmiştir.

2.3.4. Motor Gelişim

Motor gelişim, döllenme ile birlikte başlayıp okul öncesi dönemde hızlı ilerleyen ve sonraki evrelerde hızı yavaşlayan süreklilik olarak tanımlanmıştır (Orhan ve Ayan, 2018). Bebeğin anne karnında gelişim göstergelerinden biri de hareket etmesidir. Bu sebeple hareket becerisi insanın temel ihtiyacıdır. Hareket ve motor kelimeleri aynı anlamda kullanılmaktadır (Ulutaş, Demir, ve Yayan, 2017). Doğum sonrasında zamanla büyüyen bebek hareket becerisini yemek yeme, yürüme, oyun oynama gibi yaşamını sürdürmek için gerçekleştirir ve bu süreçte hareketleri gelişir (Yıldız ve Çetin, 2018).

Okul öncesi dönem bireyin yaşamında hareket etmeye ve enerji atma ihtiyacının fazla olduğu kritik bir dönemdir (Ulutaş, Demir, ve Yayan, 2017). Bu dönemde anne babaların çocukların beslenme, oyun oynama ve uyku gibi ihtiyaçlarına özen gösterilmesi motor gelişimi için önemlidir.

Motor gelişimi insan vücudundaki kasların kullanım şekline göre kaba ve ince motor becerileri olmak üzere iki gruba ayrılır. Kaba motor becerileri, vücudu gövde, bacak, kol gibi hareket ettiren büyük kasların kullanımını; ince motor beceriler ise el ve ayak gibi küçük kas kullanımı olarak ifade edilmektedir(Akgün, 2019). Çocuk motor gelişiminde öncelikle kaba motor becerileri gelişir ve uygulamaya başlar ardından ince motor becerileri gelişir (Orhan ve Ayan, 2018).

Motor Gelişim Kuramı

Gallahue' nin Motor Gelişim Kuramı

Gallahue, çocukluk yaş dönemlerine göre 4 döneme ayırdığı motor gelişim sürecini piramit modeli olarak adlandırmıştır (Gallahue 1982, Akt. Şen 2004).

Refleks Hareketler Dönemi:Bebek doğduğu andan itibaren omurilik ve orta beyin merkezi sayesinde refleks hareketleri sergiler ve bu hareketler motor gelişiminin temelini oluşturur (Akgün, 2019). Refleks hareketleri 1 yaşına kadar devam eder ve bebeğin hareketleri zamanla öğrenilmiş hareketlere dönüşür.

İlkel Hareketler Dönemi:Bebeğin istemli hareketinin ilk evresi 0-2 yaş ilkel hareketler dönemi olarak adlandırılmıştır. Bu dönemde refleks hareketleri artık dengeli hareketlere dönüşmektedir (Şen, 2004).

Temel Hareketler Dönemi:Bu dönem 2-7 yaş arasındaki çocuğun motor gelişim sürecini tanımlamaktadır. Dönemin ilk evrelerinde çocuğun hareketlerinde kaba motorun aktif olduğu görülürken ince motor zamanla dönemin sonunda gelişmektedir. Dönemin son evresi yani çocuk 6-7 yaşında iken daha dikkatli,uyum içerisinde, daha başarılı ve olgunlaşmış hareketler sergiler (Akgün, 2019).

Sporla İlgili Hareketler Dönemi:Bireyin tüm yaşamı boyunca motor gelişiminde 7 yaş va sonrası olarak tanımlanmıştır.Bu dönemde çocuk amaçlı, kurallara uygun, işbirliği içinde hareketler sergiler. Çocuklar bu kritik dönemde spor yönünden desteklenerek, yetenekleri doğrultusunda yönlendirildiği dönemdir (Yıldız ve Çetin, 2018).

2.4.OYUN

2.4.1. Oyunun Tanımı ve Tarihçesi

Oyun, insalığın başlangıcından günümüze kadar varlığını sürdüren, hakkında bir çok kuram ve araştırmalar yapılmakta olan çocukla bütünleştirilmiş bir etkinlik olarak görülmektedir (Koçyiğit, Tuğluk, ve Kök, 2010).Oyun kavramı ile ilgili birçok tanım yer almaktadır. Öztürk (2010)' e göre ise oyun, çocuğun yeteneklerini keşfetme fırsatı bulduğu,yaratıcılığını sergilediği, duygu ve düşüncelerini özgürce aktarabildiği ve çocuğun tüm gelişim alanlarını destekleyen önemli bir fırsattır.Bir diğer tanımda ise oyun, çocuğun ilk süreçte haz almak için oynadığı büyüyerek kural kavramını öğrendikçe kişiliğini, duygu ve düşüncelerini, yeteneğini sergilediği toplumsal süreç olarak ifade edilmiştir (Bayar Çelebi, 2007).

Oyun hakkında amaçsız, gelişigüzel, sadece eğlence için oynandığı gibi genel geçer düşünceler birçok insan tarafından savunulmaktadır. Fakat oyunun belirli özellikleri vardır. Oyunun zevkli, sembolik, kurallı, değişime açık olması ayrıca çocuğun içinden gelerek isteyerek oynaması ve oyuncuların oyun içerisinde aktif olması oyunun temel özellikleridir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2014).

İnsanlığın varoluşuyla birlikte oyunda her dönemde, her kültürde varlığını devam ettirmiştir. İnsan tarihinin en temellerine bakıldığında insanlar avlanmak, savaşmak gibi hareketleri temel ihtiyaçları karşılamak ve kendilerini korumak amacıyla kullanırken sonralarda bu hareketleri dini şölen ve eğlencelerde oyun olarak kullanmışlardır (Kıldan, 2001). Toplumlar geliştikçe ve zaman ilerledikçe oyunlar müzikle birleştirilerek hareketli oyun olarak adlandırılmıştır (Poyraz, 2012).Tanrıya yakınlık olarak görülen müzik ve ritim eşliğinde kuralsız olarak oynanan hareketli oyunlar zamanla ve ülkeden ülkeye değişiklik göstererek eski önemini yitirmiş, yerini günümüz çağında kullanılan nesnelere dönüşen oyun ve oyuncaklar almıştır (Aydın, 2014).

2.4.2. Oyunun Önemi

Oyun tarihçesi çok eski olmasına rağmen oyunun çocuklar için önemi çok geç fark edilerek yasalaşmıştır. 1959 yılında Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi 4. İlke'de çocukların oyun oynama hakkına ilk kez yer verilmiştir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2014). Bu önemli gelişmenin ardından oyunun gerekliliği anlaşılacak eğitim öğretim sürecine oyun dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim temel ilkeleri arasında oyun temelli eğitim olması gerekliliği belirtilerek oyunun öğrenme yöntemi olduğu vurgulanmıştır (MEB, 2006).

Çocuk için oyun bir rahatlama aracıdır ve çocuğa birçok olumlu etkisi bulunmaktadır. Oyun, çocuklar için önemli olduğu kadar öğretmenleri içinde çocuğu tanımak ve sınıf ortamını hazırlayarak çocuğa faydalı olabilmek amacıyla son derece önemli bir yöntemdir (Tuğrul vd., 2014). Oyun aracılığı ile eğitim öğretim sürecinin başlangıcında öğretmen, çocuğun duygu ve düşüncesi, ilgisi, yeteneği hakkında bilgi sahibi olacaktır. Oyun sürecinde çocuk sorumluluk, aktif katılım, iletişim, neden- sonuç ilişkisi kurma gibi beceriler kazanır. Bu sebeple oyunun eğitici özelliği bulunmaktadır (Kocabaş, 2018).

Oyun, çocuk için yaratıcılığını ortaya koyduğu, özgürleştiği bir ortamdır (Kocabaş, 2018). Çocuk yaşadığı toplum kültürünü, aile özelliklerini, içinde bulunduğu psikolojik durumunu oyun ortamına yansıtmaktadır. Oyun sürecinde iyi bir gözlem ile çocuğun hayalleri, ilgileri ve yeteneği keşfedilerek geleceğine yön verilme olasılığı oyunun önemini oraya koymaktadır.

Oyun , çocuğun tüm gelişim alanlarına olumlu etmektedir ve rehberlik niteliğinde bir yöntemdir (Dilci ve Arslan, 2017). Sınıf ortamında öğrenme yöntemi olarak düzenlenen oyun aktiviteleri düzenli aralıklarla ve özenle planlanarak uygulandığında çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal duygusal gelişimlerine katkısı olacaktır (Koçyiğit, Tuğluk, ve Kök, 2010).

Oyunun Bilişsel Gelişime Etkisi

Çocuklar, uzun sürede ve güç öğrendikleri bir kavramı oyun yardımı ile daha kolay ve kalıcı öğrenebilmektedirler. Ayrıca oyun ile çocuğun anlama, hatırlama, sıralama, gruplara ayırma, problemlere çeşitli çözümler üretme gibi zihinsel becerilerin gelişimini destekler (Özyürek, 2019; MEGEP, 2014).

Oyunun Dil Gelişime Etkisi

Çocuk, oyun süreci içerisinde sesleri düzgün çıkarma, cümle yapısını doğru kullanma becerisini geliştirir. Bununla birlikte oyun sayesinde kullandığı kelime sayısı artarak kendini daha iyi ifade eder (Kocabaş, 2018).

Oyunun Sosyal- Duygusal Gelişime Etkisi

Oyun içerisinde çocuk toplumun bireye yüklediği sosyal rolleri, kuralları ve kurallara uymayı öğrenir ve akranları ile iletişim kurmayı, isteklerini belirtmeyi, duygularını özgür bir ortamda anlatma davranışlarını geliştirir (Türkoğlu, 2016).

Oyunun Motor Gelişime Etkisi

Oyun sırasında küçük nesnelere kullanımı ile çocuğun el ve parmak kasları gelişirken, büyük ve çocuğun hareketini sağlayan nesnelere ile de çocuğun kaba motor gelişimi desteklenmektedir (Akınbay, 2014). Çocuk oyun sürecinde tüm bedenini hareket ettirdiği ve hareketlerin tekrarında bedeninin güçlendiği, oyun başarısının arttığı görülmektedir (Kocabaş, 2018).

2.4.3. Oyun Kuramları

Geçmişten günümüze oyun kavramı hakkında birçok araştırmalar yapılmaktadır. Araştırmalar sonucunda oyun üzerine fikirler ve kuramlar ortaya çıkmıştır. Öztürk Aynal (2010) oyun kuramlarını klasik ve çağdaş oyun kuramı olarak 2 grupta açıklamıştır.

Klasik Oyun Kuramları

Klasik oyun kuramında çocukların neden oyun oynadıkları üzerinde durularak F.Schiller (1759-1805), H. Spencer (1820-1903), Lazarus (1824-1909), Hall (1846-1924) ve K. Gross (1898-1901) gibi araştırmacılar çeşitli kuramlar ortaya koymuşlardır.

Enerji Fazlalığı Kuramı

Friedrich Schiller (1759-1805) ve Herbert Spencer (1820-1903), enerji fazlalığı kuramının temsilcileridir. Her birey bedeninde ihtiyacından fazla enerjiye sahiptir. Bu fazla enerji, birey bedenine dışa aktarılması için rahatsızlık vermektedir. Zaman geçtikçe ve ihtiyaçlarımız arttıkça bu enerji artarak sorun haline dönüşmektedir. Birey fazla enerjiyi bir takım aktivitelerle dışa aktararak rahatlama ihtiyacı duyar. Kuramı ileri süren araştırmacılara göre çocuk oyun sayesinde bedeni için ihtiyacından fazla olan enerjiyi harcamaktadır (Öztürk Aynal, 2010; Keleş, 2019).

Rahatlama ve Dinlenme Kuramı

İnsan günlük yaşamında temel ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşamını devam ettirebilmek için çeşitli işler yaparak yıpranmaktadır. Kuramın temsilcisi Mariltz Lazarus (1824-1909)' a göre birey günlük hayatındaki işlerle azalan enerjisini dinlendirici etkinlik olarak oyun ile tekrar kazanmaktadır (MEGEP, 2014). Bu kuramda, enerji fazlalığı kuramının aksine enerji kazanmak amacıyla oyun oynandığı savunulmaktadır.

Tekrarlama Kuramı

Stanley Hall (1846-1924) tekrarlama kuramının savunucusudur. Kuramda kalımsal özelliklerin çocuğun oyununa yansıdığı savunulmaktadır (Öztürk Aynal, 2010). Geçmişten günümüze atalarımızın gecirmiş olduğu yaşam evrelerini çocuk, oyun içinde yaşamaktadır (Ata, 2016). Kurama göre oyun ve bireyin geleceği arasında ilişki yoktur (Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2010).

Öncül Deneme Kuramı

Kuram kurucusu olan Karl Gross (1898-1901), çocukların oyun oynama nedenlerini araştırarak çeşitli görüşlerde bulunmuştur (MEGEP, 2014). Kurama göre, çocuk geçmişten gelen kültürüne ait görev ve gelecekteki yaşam rolüne oyun ile hazırlanır (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2014). Yetişkinlik yaşamının ön hazırlığı olarak ifade edilen kuramda, çocuğun gelecekte yaşayacağı sorunlarla baş etme yöntemlerini oyunda öğrendiği vurgulanmaktadır (Keleş, 2019).

Çağdaş Oyun Kuramları

Çağdaş oyun kuramlarında çocuğun oyun sürecinde yaşadığı duygu, süreçte çocuğun kazandığı beceriler, gelişimine katkısı incelenmektedir. Ayrıca çağdaş oyun kuramında çocuğun yaşına bağlı olarak gelişen oyun süreci de araştırmacılar tarafından açıklanmaktadır.

Psikanalitik Kuram

Kuramı ileri süren araştırmacı Sigmund Freud (1961), oyun ve çocuğun duygusal gelişimi arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Freud, oyunu “güvenli bir ortam” şeklinde açıklayarak; çocukların kaygı, dürtü, arzu gibi duygu ve düşüncelerinin oyun ortamında gözlemlenebileceğini belirtmektedir (Metin Aslan, 2013). Kuram çocuğun 0-6 yaş dönemindeki duygusal çatışmalarını oyun ile açığa çıkarmanın mümkün olduğu savunulmaktadır. “Oyun terapisi yöntemi”, Freud’ un çocukların bilinçaltı duygularını oyun yoluyla ortaya çıkarma fikrinden doğmuştur (Öztürk Aynal, 2010).

Zihin Kuramı

Zihin kuramı savunucusu Jean Piaget (1962)’dir. Piaget çocukların gelişim düzeyini ve oynadıkları oyunlar arasında bir uyum olduğunu belirtmektedir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2014). Piaget, oyunu çocuğun zihninde yaşantı ve bilgilerin bir araya getirildiği bir sistem

olduğunu belirtmiş, çocuğun bilişsel gelişimi ve oyun süreci arasında ilişki olduğunu savunmuştur (Türkoğlu, 2016).

Piaget, çocukların oyun davranışını inceleyerek birbirini takip eden üç aşamayı “alıştırma oyunu, sembolik oyun ve kurallı oyun” olarak tanımlamıştır. Bu aşamalar Piaget’ nin bilişsel gelişimin ilk üç dönemi olan “duyu-motor, işlem öncesi ve somut işlemler” dönemi ile eşleşmektedir (Nicolopoulou, 2004).

Alıştırma oyunu; bebeğin anne ile sarılma, dokunma, kucaklama gibi kurduğu yakın ilişki duygusal oyunların başlangıcı olarak kabul edilir (Akyel, 2011). Bebeğin 0-18 ay döneminde oyun süreci basit temel hareketleri ve tekrarı şeklinde görülmektedir (Metin Aslan, 2013). Bu evrede çocuğun çevre ve mekan farkındalığı yoktur, bağımsız oyunlar gözlemlenmektedir (Kırman, 2019).

Sembolik oyun; çocuğun 2-7 yaş arası oyun gelişimini kapsamaktadır. Çocuk bu dönemde çocuklarda “-miş gibi oyun” davranışı görülmektedir (Nicolopoulou, 2004). Çocuk bir nesne, insan ya da olayı başka bir durum, rol ya da nesne yerine hayal ederek kullanması “-miş gibi” olarak ifade edilmektedir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2014). Sembolik oyun aşamasında çocukta hayal etme, taklit etme ve keşfetme gibi bilişsel becerilerin geliştiği görülmektedir.

Kurallı oyun; 7-12 yaş aralığında çocukların azalan sembolik oyunlar yerine kurallı oyunlar oynamaktadırlar. Oyun sürecinde benmerkezci düşüncesinden uzak, işbirliğine dayalı, kuralların benimsendiği sosyal oyunlar görülmektedir (Metin Aslan, 2013; Kırman, 2019).

2.4.4. Oyun Nesnesi Oyuncaklar

Oyun çocukların kendini ifade etmesi, rahatlaması, enerjisini boşaltması, yaratıcılığını geliştirmesi için bir araçtır (Dilci ve Arslan, 2017). Oyuncaklar ise çocuklar için oyun kadar önemli ve oyunun temel materyali olarak bilinmektedir. Oyun sürecinde çocuk oyunun kurallarına ve rolüne uygun, gerçeğine benzeyen bir materyale gereksinim duymakta ve bu materyaller oyuncak olarak adlandırılmaktadır (Adak Özdemir ve Ramazan, 2012). Çocuk oyun oynadığı her an hayal güçlerine bağlı olarak oyuncakları farklı şekillerde kullanabilirler (Oğuzkan ve Avcı, 2000). Bu bağlamda çocuklar oyuncak aracılığı ile gerçek yaşama keşfederken, hayal güçlerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır.

2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.5.1. Yurtiçinde Yapılmış İlgili Araştırmalar

Gül (2006), “Ana Sınıfına Devam Eden Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 61-72 Ay Arası Çocuklara Sembolik Oyun Eğitiminin Genel Gelişim Durumlarına Etkisi”ni araştırmıştır. Araştırmacı ön test ve son test için Gazi Erken Çocukluk Gelişimi Değerlendirme Aracı (GEÇDA) uygulanmıştır. Kontrol grubu için okul öncesi programına dayalı eğitim verilirken, deney grubuna sembolik oyun temelli eğitim uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip çocukların sembolik temelli eğitim aldıklarında gelişim alanları puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıktığı görülmüştür.

Erşan (2011), okul öncesi kurumlarında çalışan öğretmenlerin ilgi köşelerinde serbest zaman etkinliklerine dair görüşlerini incelemiştir. 40 okul öncesi öğretmeni çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin çocukların ilgi köşelerinde oynadıkları oyunlara dair teorik bilgiye sahip olmadıkları, rehberlik etmedikleri ve çocuklarla serbest zaman etkinliklerinde vakit geçirmedikleri bilgilerine ulaşıldığı görülmektedir.

Adak Özdemir ve Ramazan (2012), Oyuncağa Çocuk, Anne ve Öğretmen Bakış Açısı isimli çalışmasında çocuk, anne ve öğretmenlerin oyuncak hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Nital araştırma yöntemi kullanılan bu çalışmada görüşme tekniği seçildiği görülmektedir. Araştırma sonucuna göre anne ve öğretmenler oyuncakların çocukların gelişim sürecini olumlu desteklediği ve eğlendirdiği belirtildiği vurgulanmaktadır.

Okul öncesi çocuklarının serbest zaman etkinliklerinde tercih ettiği oyuncakları inceleyen Özdemir (2014), araştırmasının çalışma grubunu 5-6 yaşındaki 15 çocuk ve 2 okul öncesi öğretmeni olarak belirlemiştir. Ayrıca çocukların öğretmenlere ile yapılandırılmış açık uçlu sorulara yönelterek görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların tamamına yakını sanat, evcilik, blok ve eğitici oyuncak köşesinde zaman geçirdiği sonucuna varılmıştır. Kız çocuklar süreci evcilik ve sanat köşesinde geçirdiği görülürken, erkek çocukların blok ve sanat köşesinde zaman geçirdikleri bulgusuna ulaşıldığı belirtilmektedir.

Katlav (2014), “Oyunun Okul Öncesi Çocuklarda 3-5 Yaş Çocuklarının Gelişimine Etkileri” isimli çalışmasında oyunun çocukları üzerindeki etkisi ve öğretmen görüşlerini

incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma K.K.T.C.’de öğretmenlerin eğitim sürecinde oyuna verdikleri önemi ve düşüncelerinin tespitini araştıran nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 30 öğretmen oluşturmaktadır. Sonuç olarak K.K.T.C.’deki öğretmenlerin oyunu eğitim sürecine dahil ettikleri ve oyunun çocukların gelişimine olumlu katkı sağladığı görüşlerine ulaşıldığı araştırmada görülmektedir.

Kaynar (2014), “Erken Çocukluk Döneminde Verilen Satranç Eğitiminin İlkokula Hazır Bulunuşluğa Etkisi” isimli Yüksek Lisans Tez çalışmasında satranç eğitiminin çocukların ilkokul hazır bulunuşluğa etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma grubunu 5-6 yaş aralığındaki satranç eğitim alan 30 çocuk ve satranç eğitimi almayan 30 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre, satranç eğitiminin çocukların okul olgunluğu, cümle ve sayı olgunluğu, eşleştirme, dikkat toplama ve sosyal becerilerini anlamlı düzeyde etkilediği görülmüştür. Fakat satranç eğitiminin kelime anlama ve genel bilgi düzeyinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tuğrul, Ertürk, Özen Altınkaynak ve Güneş (2014) araştırmasında oyuna karşı görüşler, zaman içinde oyunun geçirdiği değişimler incelenmektedir. Araştırmada nitel araştırma yönteminden görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre “oyun nedir?” sorusuna en çok “eğlence aracı” cevabı verildiği görülmektedir. “Kimler oyun oynar?” şeklinde yöneltilen soruya çoğunluk “çocuklar yanıtını verirken, “Oyun ve öğrenme arasında ilişki var mıdır? sorusuna verilen yanıtın çoğunlukla evet olduğu vurgulanmıştır. Katılımcıların oynamayı tercih ettikleri oyunların saklambaç, beş taş, sek sek olduğu, çocuklarının oynadıkları oyunların saklambaç ve top oyunları şeklinde ifade edilmektedir. Katılımcılar torunlarının oynadıkları oyunları bilgisayar ve telefondaki oyunlar, savaş oyunları ve top oyunları olarak ifade ettikleri görülmektedir. Araştırma sonucuna göre zaman içinde oyunların ve materyallerin değiştiği görülmektedir.

Dilci ve Arslan (2017), Çocuk Oyuncaklarının Çocukların Gelişim Alanlarına Yönelik Etkilerinin Günümüz Bağlamında İncelenmesi isimli çalışmasında oyuncakların çocukların gelişimi üzerine etkilerini araştırmayı amaçlamıştır. Yapılan görüşmelerde katılımcılara oyuncakların çocuklarının bilişsel, dil, motor ve sosyal duygusal gelişim alanlarına katkılarının neler olduğuna dair sorular yöneltilmiş ve görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda oyuncakların yaratıcılık, zeka gelişimini destekleme, konuşmasını destekleme, teknolojiyi öğrenme, özgüvenlerini geliştirme, kas ve el becerilerini geliştirme, kurallara ve paylaşmaya uyma şeklinde olumlu görüşler olduğu vurgulanmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre oyuncakların zamanı verimsiz kullanma,

mekanikleşme, kendilerini kontrol edememe, dış dünyaya kendini kapatma, vücuduna zarar verme, iletişimsizlik gibi olumsuz etkileri olduğu katılımcılar tarafından belirtilmektedir.

2.5.2. Yurtdışında Yapılmış İlgili Araştırmalar

Boucher, Lewis, Lupton ve Watson (2000)'de, çocukların oyun davranışı ve dil gelişimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile araştırma yapmıştır. Çalışma grubunu bir ve altı yaş arası 40 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma da TOPP (1998) ölçeği, Lowe ve Costello Sembolik Oyun Testi, Preschool Language Scale ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların sembolik oyunları ile alıcı ve ifade edici dil gelişimi arasında anlamlı bir olduğu görülmüştür.

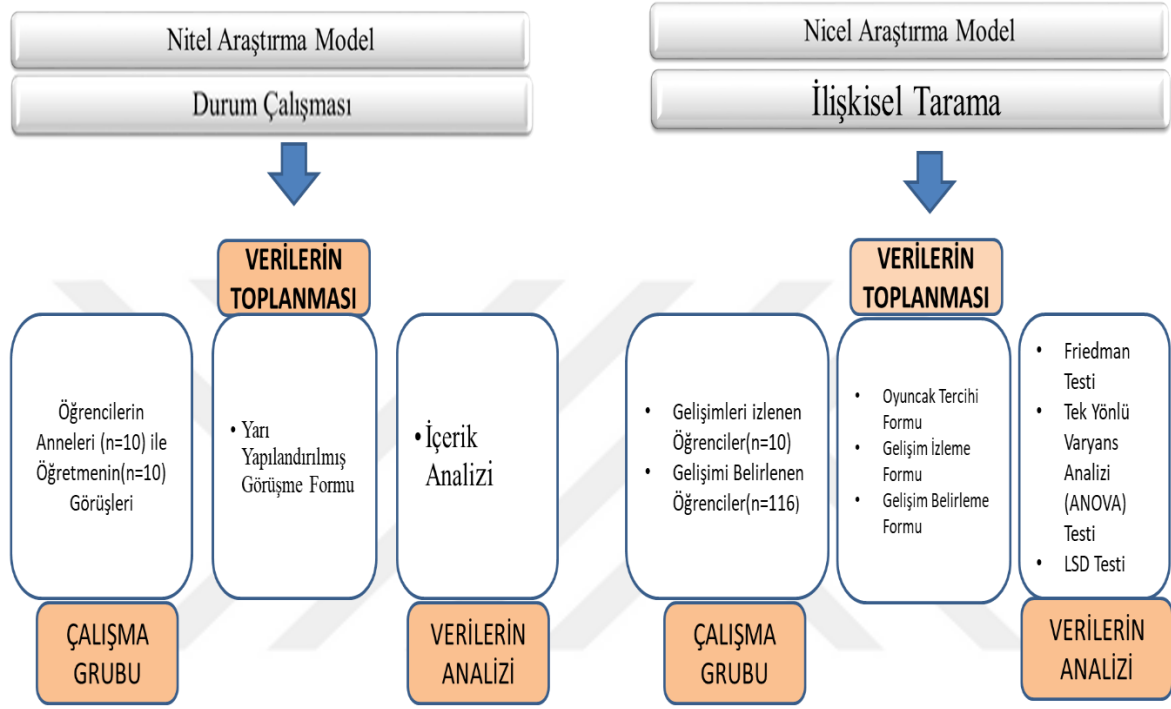
Ramani (2005) araştırmasında anaokuluna giden çocukların birlikte oynadıkları oyun ile problem çözme becerisi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma grubunu 4-5 yaş aralığında 76 çocuk oluşturmaktadır. Çocuklar oyun oynarken çocuklara problem sunarak, oyun sürecini video ile kayıt altına almıştır. Araştırma sonucunda çocukların oynadıkları oyunların problem çözme, sosyalleşerek birlikte karar verme gibi becerileri olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Mackey ve diğerleri (2011), araştırmasında yoğun oyun temelli eğitimin çocukların bilişsel gelişimini etkileyip etkilemediğini incelemiştir. Düşük sosyo-ekonomik ailede yaşayan 7-9 yaş arası 28 çocuk araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubu sekiz hafta boyunca haftada iki gün Akıl Yürütme Eğitimi ya da Hız Eğitimden birine dahil olmuştur. İki eğitim sürecinde de bilgisayarlı ve bilgisayarsız oyunlar yer almaktadır. Akıl Yürütme Eğitimi, planlama ve ilişkisel bütünleşmeye, Hız Eğitimi ise hızlı görsel algılama ve hızlı motor tepkilere odaklı olmuştur. Eğitim öncesi ve sonrası tüm katılımcılara Akıl Yürütme yeteneği için TONI-3, bilişsel hız yeteneği için ise WISC IV değerlendirme ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, eğitim sürecinde oynanan oyunların sekiz haftalık bir sürede çocukların akıl yürütme ve işlem hızını olumlu yönde değiştirebileceği görülmüştür.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Şekil 1.Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama aracı ve bu verilerin analizine dair bilgilere yer verilmiştir. Şekil 1.'de de araştırmanın modeli, çalışma grubu verilerin toplanma süreci ve verilerin analizi belirtilmektedir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel ve nicel desenin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem, yapılan araştırmanın geçerliliğini, çeşitliliğini ve niteliğini artırmakta ve yanlılığı olabildiğince önlemektedir (Creswell ve Clark, 2007). Araştırma verileri iki ayrı kaynaktan elde edilmiştir:

- 1- Öğrencilerin anne ve öğretmen görüşleri nitel araştırma yönteminden durum çalışması yöntemi ile toplanmıştır.
- 2- Öğrencilerin oyuncak tercihi ve kazanım ölçeğine ait veriler nicel araştırma yönteminden "ilişkisel tarama" yöntemi ile elde edilmiştir.

Tablo 3.1. Araştırma Veri Kaynakları ve Veri Toplama Yöntemleri

Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi
Öğrencilerin Anne ve Öğretmen Görüşleri	Nitel (Durum Çalışması)
Öğrencilerin Oyuncak Tercihi ve Kazanım Ölçeği Verileri	Nicel (İlişkisel Tarama)

Nitel araştırma; görüşme, gözlem, kayıt ve doküman analizi gibi veri toplama araçlarının kullanıldığı, durum, düşünce ya da olayların doğal, gerçek ve bütünsel bir şekilde ortaya konmasını amaçlayan nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Tarama modelleri ise geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir (Karasar, 2010).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni ana sınıfı ve anaokullarına devam eden öğrencilerdir. Çalışma evreninin büyüklüğü ve evrenin tamamına ulaşma zorluğuna bağlı olarak örneklem yoluna gidilmiştir.

Araştırmanın Nitel boyutunda örneklemi belirlenirken amaçlı örneklem yönteminden benzeşik örnekleme kullanılmıştır. Çalışmanın amacını gerçekleştirmek için bilgi açısından zenginlik gösteren durumların belirlenerek derinlemesine araştırma yapılmasına amaçlı örneklem yardımcı olmaktadır (Büyüköztürk vd., 2013).

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkamil ilçe merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir bağımsız anaokulunda eğitim gören 10 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubu belirlenirken araştırmacının dersine girdiği 20 öğrenciden ortak özelliği oyuncaklara meraklı olmaları sebebi ile 10 öğrenci benzeşik örnekleme grubu olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın nicel boyutunun örneklemi ise tesadüfi örneklem yoluyla belirlenmiş, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Gaziantep ili Şehitkamil ilçe merkezinde bulunan, 2 bağımsız anaokulu ve 1 anasınıfında eğitim gören 116 öğrencilerden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama araçları 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu”, üçüncü bölümde ise “Oyuncak Tercih Formu” ve dördüncü bölümde “Gelişim Belirleme Formu” yer almaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve annelerinin eğitim bilgileri yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda demografik özellikler için kategoriler oluşturularak öğrenciler ve annelerine ait bilgiler öğrencilerin anneleri tarafından işaretlenmeleri istenmiştir.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formunda çalışma grubunun evde ve sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettikleri oyuncak ve bu oyuncaklara yönelik gelişim sürecine ait bilgiler yer almaktadır. Görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular öğrencilerin anne ve okul öncesi öğretmenlerine yöneltilmiştir. Araştırmacı tarafından kayıt alınan görüşme formunda 3 açık uçlu soru yer almaktadır. Görüşme formunda yer alan ilk soru annelere yöneltilmekte ve öğrencilerin evde oynadıkları oyuncaklar sorulmaktadır. Görüşme formunda yer alan diğer sorular öğrencilerin okul öncesi öğretmenine yöneltilmiştir. Çocukların sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettikleri oyuncakların bilgisi ve öğrencilerin bu süreçteki gelişim düzeylerine ait öğretmenin cevapları kayıt altına alınmıştır.

“Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” nun kapsam geçerliliğini sağlamak için 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlar, mesleki çalışma yılı en az 10 yıl olan 3 okul öncesi öğretmenidir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler incelenmiş; görüşme formundaki soruların açıklığı ve anlaşılabilirliği üzerinde tartışılmıştır. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile ilgili alınan uzman görüşlerinde; soruların açık ve anlaşılabilirliği hakkında hemfikir olunmuştur.

Oyuncak Tercih

Araştırmacı tarafından hazırlanan formda çalışma grubunun sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettikleri oyuncakları öğretmenlerinden işaretlemeleri istenmektedir. Oyuncaklar satranç, sesli hikaye kitabı, kukla ve lego olarak 4 kategoride sınırlandırılmıştır. Oyuncakların belirlenmesi sürecinde gelişim alanlarına uygun birçok oyuncak öğrencilere tanıtılarak sunulmuştur. Öğrenciler bilişsel gelişime yönelik satranç

oyuncağını, dil gelişime yönelik sesli hikaye kitabını, sosyal duygusal gelişime yönelik kukla ve motor gelişim için lego oyuncasını oyuncaklar arasından seçmiştir. Oyuncakların sınırlandırılması sürecinde çalışma grubunun ortak kararına göre belirlenmesine dikkat edilmiştir.

3.3.3. Gelişim Belirleme Formu

3.3.4.1 Gelişim Belirleme Formu

Öğrencilerin tercih etmiş olduğu oyuncaklar sabit olmak koşulu ile Gelişim düzeylerini belirlemeye yönelik Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Programı (2013)'de yer alan kazanımlar incelenmiş ve oyuncaklarla ilgili kazanımlar süzgeçten geçirilerek "Gelişim Belirleme Formu" oluşturulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Programı (2013)'de bilişsel gelişimini kapsayan 22, dil gelişimini kapsayan 12, sosyal duygusal gelişim 17, motor gelişim için ise 5 kazanım yer almaktadır. Araştırmacı satranç oyuncasına yönelik bilişsel gelişim kazanımları için 11 kazanım belirlemiştir. Sesli hikaye kitabını kapsayan dil gelişimi için ise 8, kukla oyuncasına bağlı olarak ise sosyal-duygusal gelişimi kapsayan 4 kazanım belirlemiştir. Lego oyuncasını kapsayan motor gelişime yönelik 2 kazanım forma dahil edilmiştir. Gelişim Belirleme Formunda 4 gelişim alanına yönelik toplam 25 kazanım yer almaktadır.

Alanyazın ve programda yer alan kazanımların incelenmesi ile oluşturulan "Gelişim Belirleme Formu"nun kapsam geçerliliğini sağlamak için 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlar, mesleki çalışma yılı en az 10 yıl olan 3 okul öncesi öğretmendir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler incelenmiş; görüşme formundaki soruların açıklığı ve anlaşılabilirliği üzerinde tartışılmıştır. Gelişim Belirleme Formu ile ilgili alınan uzman görüşlerinde; 2 uzman görüşünden biri formda 27 kazanım olması gerektiğini vurgulamıştır. 3. uzman görüşünde ortak kararı ile formda 25 kazanım olmasına karar verilmiştir. Daha sonra kazanımlar Üçlü Likert Tipi sorulara dönüştürülmüştür. Ayrıca oluşturulan formun güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) ,946 olarak hesap edilmiştir. Yıldız ve Uzunsakal (2018)'e göre, Cronbach alfa likert tipli ölçeklerde sıklıkla kullanılmaktadır. Cronbach alfa değer aralıkları, $0 < R2 < 0.40$ ise güvenilir değil $0.40 < R2 < 0.60$ ise düşük güvenilirlikte $0.60 < R2 < 0.80$ ise oldukça güvenilir $0.80 < R2 < 1.00$ ise yüksek güvenilirlikte olarak alınmaktadır. Bu sonuca göre oluşturulan form, iç tutarlığa sahip güvenilir bir veri toplama aracıdır.

3.3.4.2. Gelişim İzleme Formu

Gelişim izleme Formu ile kazanımlara erişilme durumu 3 kategoride izlenmiştir. Öğrencinin kazanımlara yönelik erişme durumu “Hiç”, “Ara sıra”, ve “Her Zaman” erişildi şeklinde kategorilere ayrılmıştır. Öğrenci için uygun olan düzeyin, öğrencinin gözlemini gerçekleştiren öğretmen tarafından işaretlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

2019 Ocak ayında MEB’e araştırma için uygulanacak olan formlar ile uygulama yapılacak okul isimleri sunularak izin istenmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra uygulama yapılacak olan okul yöneticileri ve gönüllü öğretmenlere araştırmanın amacı ve alınan izin hakkında bilgi verilmiştir. Veli onay formu dağıtılarak araştırmaya katılacak çocuklar için izin süreci tamamlanmıştır. Aşağıda hem nitel hem de nicel veri toplama süreci ayrı ayrı ele alınmıştır.

3.4.1. Nitel Araştırma Veri Toplama Süreci

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan sorular, araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve öğretmenine 2020 Ocak ayında yöneltilmiştir. Görüşme için anneler ile randevu ayarlanarak görüşme formu annelere sunulmuştur. Her veli ile yaklaşık 10 dakika görüşülmüş olup, velilerle yapılan toplam görüşme süresi 100 dakikadır. Annelerden alınan cevapların ardından, görüşme formunda yer alan 2 soruyu öğretmen (araştırmacı) soruları çocukların serbest oyun zamanlarında cevaplamıştır. Araştırmacı dersine girdiği kendi öğrencilerine yönelik gözlemlerini her çocuk için 20 dakika kayıt altına almıştır.

3.4.2. Nicel Araştırma Veri Toplama Süreci

Araştırmanın nicel araştırma sürecinde öncelikle 2019 Eylül sürecinde gelişim alanlarına uygun birçok oyuncak öğrencilere tanıtılarak sunulmuştur. Öğrenciler satranç oyuncağını, sesli hikaye kitabını, kukla ve lego oyuncağını oyuncaklar arasından seçmiştir. Eylül ayı boyunca çocukların oyuncaklarla oynamaları ve öğrenmeleri amaçlanmıştır. Ekim ayında çocukların 4 oyuncak arasından tercih ettiği oyuncak “Oyuncak Tercih Formu” ile kayıt altına alınmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda yer alan Gelişim İzleme Formu, öğretmenin Ekim, Kasım, Aralık ve Ocak ayının sonunda elde ettiği gözlemler sonucu doldurmuştur. 4 ay gelişimleri izlenen çalışma grubu, 10 öğrenciden oluşmaktadır. Gözlem süresi boyunca öğrenciler belirlenen kontrollü zamanlarda aynı oyuncak ile oynamaları sağlanmış, bu oyuncakların ilk tercihler doğrultusunda olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmanın veri çeşitliliğini artırmak amacı ile Gelişim Belirleme Formu 2 bağımsız anaokulu ve 1 anasınıfında 2020 Ocak ayında 1 kez uygulanmıştır. Uygulama yapılacak olan okul yöneticileri ve gönüllü öğretmenlere araştırmanın amacı ve alınan izin hakkında bilgi verilmiştir. Veli onay formu dağıtılarak araştırmaya katılacak çocuklar için izin süreci tamamlanmıştır. Öncelikle çalışma grubuna oyuncaklar gösterilerek “Hangi oyuncak ile oynamak istersin ?” sorusu yöneltilmiştir. Çocukların cevapları oyuncak tercih formu aracılığı ile kayıt altına alınmıştır. Ardından Gelişim Belirleme Formu çalışma grubunun öğretmeni tarafından doldurmaları istenmiş ve veriler kayıt altına alınmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Nitel Veri Analizi: çalışma grubunun oyuncak tercihlerine ve gelişimlerine yönelik alınan anne ve öğretmen görüşleri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Alınan görüşler kategorilere ayrılarak tablo haline getirilmiştir. Tablolarda her kategori içerisinde yer alan kavramlara katılımcıların beyan ettikleri görüş frekansları dikkat edilerek sayısallaştırılmıştır. Kategorilere ayırma aşamasında 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Kategorileri oluşturma da uzmanlar ile hemfikir olunarak son hali oluşturulmuştur. Kategori ve kavramların yer aldığı tabloların altında katılımcıların görüşleri orijinal ifadelerle doğrudan verilmiştir. Büyüköztürk vd. (2013)’e göre katılımcıların görüşlerinin doğrudan verilmesi verilerin güvenilirliğini artırmaya katkı sağlamaktadır.

Merriam (1998) durum çalışmalarında iç geçerliliği sağlamak için;

- 1- Çeşitlemenin kullanılması (triangulation),
- 2- Uzun süreli gözlem yapılması,
- 3- Bulgular hakkında bir meslektaştan görüş alınması,
- 4- Veriyi veri kaynağına kontrol ettirilmesi,
- 5- Araştırmacının kendi görüş ve düşüncelerini çalışmanın başında belirtmesi,
- 6- Katılımcıların bütün sürece dâhil edilmesi olmak üzere 6 strateji önermiştir. Önerilen bu stratejilerin büyük bir çoğunluğu araştırmada sağlanmış olup bir durum çalışması olarak ele alınan nitel boyut iç geçerliğe sahiptir.

Dış geçerlilik için ise zengin betimleme, durumun tipik özelliklerini ve farklı araştırma alanları ve durumlar kullanma teknikleri ile arttırılabileceğini vurgulamıştır. Öte yandan güvenilirlik ise, yöntem çeşitlemesi (triangulation), bağımsız bir okuyucunun araştırmacının kullandığı yol ve yöntemi takip ederek çalışmanın bulgularını

doğrulanabilmesi anlamına gelen denetleme tekniği ve araştırmacının çalışmayı oluşturan varsayımları ve kendi konumunu açık bir şekilde ifade edilmesiyle arttırılabilmektedir (Subaşı ve Okumuş, 2017). Söz konusu çalışma bu açıdan güvenilir verilere sahip bir çalışmadır.

Nicel Veri Analizi: Gelişim İzleme Formunda yer alan kazanımlara hiç erişilmedi kategorisi için 1, ara sıra erişildi kategorisi için 2, her zaman erişildi kategorisi için 3 puan verilerek her kazanım için ortalama alınmıştır. Çocukların oyuncak tercihleri ve Gelişim İzleme puan ortalamalarına dair veriler istatistik paket programına (SPSS 21.0) girilerek istatistiksel analizleri yapılmıştır. Gelişim İzleme Formundan elde edilen puan ortalamaları değer aralığının belirlenmesinde “ $a = \text{Ranj} / \text{Yapılacak Grup Sayısı}$ ” formülü kullanılmıştır (Taşdemir, 2013). Gelişim İzleme Formu’ndan elde edilen puan ortalamaları tablo 3.5.’de verilen kategorilere uygun değerlendirilmiştir.

Tablo 3.5. *Gelişim İzleme Verilerine İlişkin Kategoriler*

Puan Ortalamaları	Kategoriler
1,00-1,67	Hiç erişilemedi
1,68-2,34	Ara sıra erişildi
2,35-3,00	Her zaman erişildi

Gelişim İzleme puanlarının öncelikle betimsel istatistikleri yapılmıştır. Çalışmada aylık olarak gerçekleştirilen tekrarlı ölçümlere yer verilmiştir. İki den fazla ölçme sonucu olması sebebi ile ve katılımcı sayısı 10 olduğundan nonparametrik testlerden Friedman Testi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi, ,05 olarak alınmıştır.

Gelişim Belirleme grubuna yapılan bir defalık 116 katılımcıdan elde edilen verilerinin analizinde ise normallik varsayımına bağlı olarak parametrik testlerden Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve LSD testleri kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde okul öncesi öğrencilerinin “Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”ne ilişkin çocukların anne ve okul öncesi öğretmenin görüşlerinden elde edilen nitel verilerin ve öğrencilerin sınıf içerisinde oynamayı tercih ettikleri oyuncaklar ile kazanım ölçeğinden elde edilen nicel verilere ait bulgular ve yorumlar bulunmaktadır.

4.1.Nitel Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan 10 okul öncesi öğrencisinin cinsiyet ve anne eğitim bilgileri Tablo 4.1.1. ' de verilmiştir.

Tablo 4.1.1.Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

<i>Öğrenci</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Anne Eğitim Bilgisi</i>
Ç1	Kız	Üniversite
Ç2	Kız	Üniversite
Ç3	Kız	Ortaokul
Ç4	Erkek	Ortaokul
Ç5	Erkek	Ortaokul
Ç6	Erkek	Ortaokul
Ç7	Erkek	İlkokul
Ç8	Erkek	Lise
Ç9	Kız	Ortaokul
Ç10	Kız	Üniversite

Tablo 4.1.1.'e göre çalışmaya katılan 10 çocuğun 5'i erkek 5'i kız olduğu görülmektedir. Buna göre çocukların %50'si erkek %50'si ise kızdır. Çalışma grubunun annelerinin eğitim bilgileri incelendiğinde ilkokul mezunu 1, ortaokul mezunu 5, lise mezunu 1, yüksekokul ve üniversite mezunu 3 olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda annelerin eğitim bilgisi bulgularına göre en büyük oran ortaokul mezunu (%50), en azının ise ilkokul (%10) ve lise mezunu (%10) grubu olduğu söylenebilir.

4.1.2. Öğrencilere Yönelik Anne Görüşleri

Tablo 4.1.2. Annelerin Çocuklarının Evde Oynadığı Oyuncak Türlerine Yönelik Görüşleri

Metinler	Kategoriler				Σ
	Evcilik	Elektronik	Kurgu	Eğitici	
Ç1	2			1	3
Ç2	1	3		4	8
Ç3	1	1	1		3
Ç4		2	2		4
Ç5		1	2		3
Ç6		2	1		3
Ç7			2		2
Ç8		3	2		5
Ç9	1			2	3
Ç10	2	1		2	5
Σ	7	13	10	9	37

Kategoriler Altında Oluşan Kavramlar	
Evcilik	Bebekler (5), Mutfak araçları (2)
Elektronik	Tablet (3), Telefon (4), Bilgisayar (2), Robot (4)
Kurgu	Lego (5), Araba (4)
Eğitici	Puzzle (1), Oyun Kartları (4), Akıl ve Zeka Oyun Takımları (2)

Tablo 4.1.2.'de görüldüğü gibi, çocukların evde oynadıkları oyuncak türleri boyutunda; 4 kategori altında toplam 37 oyuncak türü yer almaktadır. Kategorilere göre en fazla elektronik kategorisi (13) altında oyuncak türlerinin oluştuğu görülmektedir. Tabloya göre elektronik kategorisinde tablet (3), telefon (4), bilgisayar (2), robot (4) oyuncak türleri ön plana çıkmıştır.

Annelerin çocuklarının evde oynadıkları oyuncaklar hakkındaki görüşlerine göre, çocukların evde çoğunlukla elektronik materyallerle vakit geçirdikleri söylenebilir. Çocukların evde oynadıkları oyuncak türleri incelendiğinde çoğunluğunun çeşitli oyuncak

türleri ile oynadıkları görülmektedir. Çok az sayıda çocuğun (1) sadece kurgu oyuncakları ile oynadığı anlaşılmaktadır.

Çalışma grubunun anneleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Çocuğum evde evcilik malzemeleri ile oynamayı çok seviyor. Genellikle oyuncak bebek ve yemek malzemeleri ile oyun oluşturarak vakit geçiriyor. Evde eğitici oyuncaklarla birlikte oyun oynuyoruz. Eşleştirme kartlarını ve dikkat geliştirici oyun kartlarını çok seviyor... [Ç1].

Evde çeşitli oyuncaklarla oynuyor. Her zaman oynamayı tercih ettiği bebeği ve robotu var, onlar çok sık zaman geçiriyor. Günde bir saat tablet üzerinden oyun oynuyor. Puzzle yapmayı çok seviyor ve birlikte zeka oyunları, eşleştirme kartları ile oyunlar oynuyoruz...[Ç2].

Her zaman oynadığı arabası var onunla çok oynuyor. Legolarla eşyalar yapmayı çok seviyor...[Ç7].

Sürekli tablet, telefon aracılığı ile oyun oynuyor. Bunlar ile fazla çok fazla zaman geçiriyor. Birde robotu var onunla oynamayı seviyor. Lego ve arabaları ile oynuyor.[Ç8].

4.1.3. Öğrencilere Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tablo 4.1.3.Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Sınıf Merkezlerinde Oynamayı Tercih Ettiği Oyuncaklara Ait Görüşleri

Metinler	Kategoriler				Σ
	Evcilik	Kurgu	Eğitici	Müzik	
Ç1	1	1	1		3
Ç2	1		3	2	6
Ç3	1	1		1	3
Ç4		2	2	1	5
Ç5		2		1	3
Ç6		2	1	1	4
Ç7		1	2		3
Ç8		3			3
Ç9	1		1	1	3
Ç10	3	1	1	1	6
Σ	7	13	11	8	39
Kategoriler Altında Oluşan Kavramlar					
Evcilik	Bebekler (1), Mutfak araçları (3), Meslek araçları (3)				
Kurgu	Lego (5), Araba (3), Kukla (2), Top Havuzu (3)				
Eğitici	Akıl ve Zeka Oyun Takımları (3), Eşleştirme Kartları (3), Hikaye Kitapları(3), Satranç (2)				
Müzik	Davul (2), Zil (2), Tef (2), Çıngırak (2)				

Tablo 4.1.3.'te öğrencilerin sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettikleri oyuncak türleri boyutunda; 4 kategori altında toplam 39 oyuncak türü yer almaktadır. Kategorilere göre, en fazla oyuncak türü kurgu kategorisinde (13) olduğu görülmektedir. Tabloya göre öğrenciler farklı kategoriler de yer alan oyuncakları oyunlarında tercih ettiği görülmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin oyuncaklara olan ilgilerinde çeşitlilik olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin sınıf merkezlerinde kurgu ve eğitici oyuncakları tercih ettikleri görülmektedir. Tabloya göre eğitici kategorisinde yer alan akıl ve zeka oyun takımları (3), eşleştirme kartları (3), hikaye kitapları (3) aynı oranda tercih edildiği söylenebilir.

Çalışma grubunun oyuncak tercihlerine ilişkin öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

[Ç2] numaralı öğrencim sınıf merkezlerinde genellikle eğitici oyuncaklar ile vakit geçiriyor. Hikaye kitaplarına olan ilgisi gözden kaçmıyor. Satranç oyun sürecine hevesle katılıyor. Müzik merkezlerinde yer alan zil ve tef materyalleri ile oynamayı seviyor. Ara sıra drama merkezinde yer alan çeşitli mesleklere yönelik oyuncaklarla oynuyor.

[Ç3] numaralı öğrencim blok merkezinde yer alan legolarla ara sıra oynuyor. Büyük, küçük ve çeşitli türdeki legolar ile farklı materyaller yapıyor. Müzik merkezindeki çingirakla ritim tutuyor.

[Ç6] numaralı öğrenci hikaye kitaplarını çok seviyor. Çingirakları ritim çalışmalarında tercih ediyor. Oyun salonundaki top havuzunu ve toplar ile oynamayı seviyor. Ara sıra legolar ile oyun tasarlıyor.

[Ç8] numaralı öğrenci serbest oyun zamanlarında blok merkezinde oynuyor. Merkezde yer alan legolar ile oynuyor. Ayrıca arabalarla oynamayı, toplar ile oynamayı seviyor.

[Ç9] numaralı öğrencim akıl ve zeka oyun takımlarını serbest zamanlarında oynamayı tercih ediyor. Müzik köşesinde yer alan tef ile ritim çalışması yapmayı seviyor. Ayrıca mutfak malzemesi oyuncakları ile evcilik oyunları oynuyor.

Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Sınıf Merkezlerinde Oynadıkları Oyuncak Türlerine Yönelik Gelişim Sürecine Dair Görüşleri

Metinler	<u>Kategoriler</u>			Σ
	Beceri	Bilgi	Olumsuzluk	
Ç1	1	2		3
Ç2	1	2	1	3
Ç3	1		2	2
Ç4	1	1	1	3
Ç5	1		1	2
Ç6	1	1		2
Ç7	1	2		3
Ç8	1			1
Ç9	1	1		2
Ç10	1		1	2
Σ	9	9	6	23
Kategoriler Altında Oluşan Kavramlar				
Beceri	Her zaman (4), Ara sıra (5), Hiç (1)			
Bilgi	Kurallar (5), Oyuncak isimleri (3)			
Olumsuzluk	Materyal eksikliği (1), Oyuncak kırmak (3), Farklı oyuncak seçimi (2)			

Tablo 4.1.4. 'e göre öğrencilerin oynadıkları oyuncaklara yönelik gelişim süreci boyutunda; 3 kategori altında toplam 23 oyuncak türü yer almaktadır. Tablo incelendiğinde göre, beceri ve bilgi kategorilerinde yer alan kavramların eşit olduğu görülmektedir. Genel olarak kategorilerde yer alan kavramlarda; ara sıra (5) ve kurallar (5) kavramları ön plana çıkmıştır.

Tabloya göre, öğrencilerin oyun kurallarını ve oyuncakların isimlerini bildikleri; fakat oyuncak çeşitliliğinde yetersizlik yaşandığı, oyuncakları kıran ve sürekli farklı oyuncaklar ile oynamak isteyen çocukların olduğu belirtilmektedir. Beceri kategorisi incelendiğinde, öğrencilerin tamamına yakını her zaman ya da ara sıra becerili bir şekilde oyun sürecini tamamladıkları anlaşılmaktadır.

Çalışma grubunun oyuncak tercihlerine yönelik gelişim sürecine ilişkin öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen örnek alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

[Ç1] numaralı öğrencim oynadığı oyuncakların kurallarını bilerek ve kurallara uyararak oynuyor. Oynamayı tercih ettiği eşleştirme kartlarında ara sıra başarılı oluyor.

[Ç2] numaralı öğrencim oyuncak isimlerini her zaman biliyor. Oyun kurallarını bilerek oynuyor. Hep aynı oyuncaklarla oynamayı tercih ediyor. İlgisi olan eğitici oyuncak türleri ile (materyal eksikliği sebebi ile) çok fazla oynayamıyor.

[Ç4] numaralı öğrenci oyun kurallarını biliyor ve oyuncaklarla oynarken her zaman başarı ile ilerliyor. Fakat lego ve arabaları kırıyor ve oyuncaklara zarar veriyor.

[Ç6] numaralı öğrencim hep aynı oyuncaklarla oynuyor ve oyuncakları çok sevdiğini belirtiyor. Tüm oyuncakların ismini biliyor. Oyun oynama aşamasında ara sıra başarılı olduğunu gözlemliyorum.

[Ç7] numaralı öğrenci akıl ve zeka oyun takımları ile oynarken süreci her zaman başarı ile sürdürüyor. Oyuncaklar hakkında bilgiye sahip ve yardım istemiyor.

[Ç8] numaralı öğrenci oyuncaklarla oynamaya başladığı ilk süreçlerde kurallara hakim değilken ilerleyen zamanlarda kurallarını kavrayarak başarılı şekilde oynamaya başladı. Oynamayı tercih ettiği oyuncakların hep aynı olduğunu gözlemliyorum.

[Ç10] numaralı öğrencinin oyuncak tercihleri sık sık değişiyor. Oyuncak tercihlerinde çeşitlilik fazla ve zamana göre değiştiğini görüyorum. Oyun süreçlerinde ara sıra başarı ile oyunu tamamlıyor.

4.2.Nicel Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Gelişim İzleme Formuna İlişkin Bulgular

4.2.1.1.Öğrencilerin Bilişsel Gelişim İzleme Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Tablo 4.2.1.1.Öğrencilerin Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Bilişsel Gelişim Ortalama Dağılımları

<i>Oyuncak</i>	<i>n</i>	<i>Ekim Ayı</i> \bar{x}	<i>Kasım Ayı</i> \bar{x}	<i>Aralık Ayı</i> \bar{x}	<i>Ocak Ayı</i> \bar{x}	<i>Genel Bilişsel Gelişim</i> \bar{x}
Satranç	2	2,5455	2,9091	2,9091	3,0000	2,8409
Sesli Hikaye Kitabı	2	2,3182	2,6364	2,7727	2,8182	2,6364
Kukla	3	2,3333	2,5455	2,8485	2,9394	2,6667
Lego	3	1,9394	2,2121	2,8182	2,8182	2,4470

Tablo 4.2.1.1.'e göre, Gelişim İzleme Formu boyutunda bilişsel gelişim puan ortalamalarına bakıldığında satranç oyuncuğu ile oynamayı tercih eden (2) öğrencinin genel bilişsel gelişim kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}=2,8409$) her zaman olduğu görülmektedir. Satranç oyuncuğu ile oynamayı tercih eden öğrencilerin aylara göre bilişsel gelişim puan ortalamaları incelendiğinde ekim ayında kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}= 2,5455$) her zaman olduğu, kasım ve aralık ($\bar{x}=2,9091$) ve ocak ayında da durumun ($\bar{x}=3,00$) her zaman olduğu tabloda görülmektedir. Satranç oyuncuğu ile oynayan öğrencilerin kasım, aralık ve ocak aylarında bilişsel gelişim puan ortalamalarının azalmadığı bununla birlikte kasım ve ocak ayında yükselmesi sebebi ile gelişim düzeyinin arttığı söylenebilir.

4.2.1.2.Öğrencilerin Dil Gelişim İzleme Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Tablo 4.2.1.2.Öğrencilerini Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Dil Gelişim Ortalama Dağılımları

<i>Oyuncak</i>	<i>n</i>	<i>Ekim Ayı</i> \bar{x}	<i>Kasım Ayı</i> \bar{x}	<i>Aralık Ayı</i> \bar{x}	<i>Ocak Ayı</i> \bar{x}	<i>Genel Dil Gelişim</i> \bar{x}
Satranç	2	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000
Sesli Hikaye Kitabı	2	2,3750	2,6250	2,8750	2,8125	2,6719
Kukla	3	2,4167	2,7500	2,7917	2,7917	2,6875
Lego	3	2,1250	2,5000	2,6667	2,7917	2,5208

Tablo4.2.1.2.’ ye göre, Gelişim İzleme Formu boyutunda dil gelişim puan ortalamalarına bakıldığında sesli hikaye kitabı ile oynamayı tercih eden (2) öğrencinin genel dil gelişim kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}=2,6719$)her zaman olduğu görülmektedir. Sesli hikaye kitabı ile oynamayı tercih eden öğrencilerin aylara göre dil gelişim puan ortalamaları incelendiğinde ekim ayında kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}=2,3750$) her zaman olduğu, kasım ayında ($\bar{x}=2,6250$) ve aralık ayında ($\bar{x}=2,8750$) ve ocak ayında da erişilme durumunun ($\bar{x}=2,8125$) her zaman olduğu tabloda görülmektedir. Sesli hikaye kitabı ile oynayan öğrencilerin dil gelişim puan ortalamalarının kasım ve aralık aylarında arttığı bununla birlikte ocak ayında aralık ayına göre anlamlı bir azalma görülmemesi sebebi ile gelişim düzeyinin arttığı söylenebilir.

4.2.1.3.Öğrencilerin Sosyal-Duygusal Gelişim İzleme Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Tablo 4.2.1.3.Öğrencilerini Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Sosyal-Duygusal Gelişim Ortalama Dağılımları

<i>Oyuncak</i>	<i>n</i>	<i>Ekim Ayı</i> \bar{x}	<i>Kasım Ayı</i> \bar{x}	<i>Aralık Ayı</i> \bar{x}	<i>Ocak Ayı</i> \bar{x}	<i>Genel Sosyal-Duygusal Gelişim</i> \bar{x}
Satranç	2	2,6250	2,8750	3,0000	3,0000	2,8750
Sesli Hikaye Kitabı	2	2,3750	2,7500	2,8750	3,0000	2,7500
Kukla	3	2,5833	2,6667	2,8333	2,9167	2,7500
Lego	3	2,0000	2,8333	3,0000	3,0000	2,7083

Tablo 4.2.1.3.’ e göre, Gelişim İzleme Formu boyutunda sosyal duygusal gelişim puan ortalamalarına bakıldığında kukla oyuncakları ile oynamayı tercih eden (3) öğrencinin

genel sosyal duygusal gelişim kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}=2,7500$) her zaman olduğu görülmektedir. Kukla oyuncacı ile oynamayı tercih eden öğrencilerin aylara göre sosyal duygusal gelişim puan ortalamaları incelendiğinde ekim ayında kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}=2,5833$) her zaman olduğu, kasım ayı ($\bar{x}=2,6667$) ve aralık ayında ($\bar{x}=2,8333$) ve ocak ayında ($\bar{x}=2,9167$) her zaman olduğu tabloda görülmektedir. Kukla oyuncacı ile oynayan öğrencilerin kasım, aralık ve ocak aylarında sosyal duygusal gelişim puan ortalamalarının yükselmesi sebebi ile gelişim düzeyinin arttığı söylenebilir.

4.2.1.4. Öğrencilerin Motor Gelişim İzleme Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Tablo 4.2.1.4. Öğrencilerini Tercih Ettiği Oyuncaklara Göre Motor Gelişim Ortalama Dağılımları

<i>Oyuncak</i>	<i>n</i>	<i>Ekim Ayı</i> \bar{x}	<i>Kasım Ayı</i> \bar{x}	<i>Aralık Ayı</i> \bar{x}	<i>Ocak Ayı</i> \bar{x}	<i>Genel Motor Gelişim</i> \bar{x}
Satranç	2	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000
Sesli Hikaye Kitabı	2	2,0000	2,7500	3,0000	3,0000	2,6875
Kukla	3	2,5000	2,6667	3,0000	3,0000	2,7917
Lego	3	1,6667	2,3333	2,6667	3,0000	2,4167

Tablo 4.2.1.4.' e göre, Gelişim İzleme Formu boyutunda motor gelişim puan ortalamalarına bakıldığında lego oyuncacı ile oynamayı tercih eden (3) öğrencinin genel motor gelişim kazanımlarına erişilme durumunun ($\bar{x}=2,4167$) her zaman olduğu görülmektedir. Lego oyuncacı ile oynamayı tercih eden öğrencilerin aylara göre motor gelişim puan ortalamaları incelendiğinde ekim ayında kazanımlara erişilme durumunun ($\bar{x}=1,6667$) hiç olduğu, kasım ayında kazanımlara ($\bar{x}=2,3333$) ara sıra erişildiği ve aralık ayında ($\bar{x}=2,6667$) her zaman ve ocak ayında ($\bar{x}=3,000$) ise her zaman erişildiği tabloda görülmektedir. Lego oyuncacı ile oynayan öğrencilerin kasım, aralık ve ocak aylarında motor gelişim puan ortalamalarının yükselmesi sebebi ile gelişim düzeyinin arttığı söylenebilir.

4.2.1.5. Öğrencilerin Aylara Göre Gelişim İzleme Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Tablo 4.2.1.5.Öğrencilerin Tercih Ettiği Oyuncak ve Aylara Göre Puan Ortalamaları

<i>Katılımcı</i>	<i>Tercih Ettiği Oyuncak</i>	<i>Ekim Ayı</i> \bar{x}	<i>Kasım Ayı</i> \bar{x}	<i>Aralık Ayı</i> \bar{x}	<i>Ocak Ayı</i> \bar{x}
Ç1	Kukla	2,89	2,95	3,00	3,00
Ç2	Satranç	2,68	2,89	2,95	3,00
Ç3	Lego	2,54	2,89	3,00	3,00
Ç4	Satranç	2,91	3,00	3,00	3,00
Ç5	Lego	1,81	2,40	2,62	2,94
Ç6	Lego	1,45	2,13	2,74	2,77
Ç7	Sesli Hikaye Kitabı	2,32	2,78	2,89	2,89
Ç8	Kukla	2,02	2,36	2,78	2,89
Ç9	Sesli Hikaye Kitabı	2,54	2,89	3,00	3,00
Ç10	Kukla	2,47	2,66	2,83	2,84

Tablo 4.2.1.5.' de satranç oyuncuğunu tercih ederek süreç boyunca satranç ile oynayan Ç2 ve Ç4 numaralı öğrencilerin aylara göre kazanımlara erişilme durumunun arttığı görülmektedir. Tabloya göre satranç oyuncuğunu tercih eden öğrencilerin ocak ayında (Ç2) ve Kasım ayında (Ç4) ($\bar{x}= 3,00$) kazanımlara erişilme durumunun her zaman olduğu söylenebilir. Sesli hikaye kitabını tercih ederek süreç boyunca sesli hikaye kitabı ile oynayan Ç7 numaralı öğrencinin puan ortalamalarının yükselerek aralık ve ocak ayında ($\bar{x}=2,89$) olarak kaldığı görülmektedir. Sesli hikaye kitabı seçen Ç9 numaralı öğrencinin ise aralık ayında ($\bar{x}= 3,00$) kazanımlara erişilme durumunun her zaman olduğu söylenebilir. Tablo incelendiğinde kukla oyuncuğı ile oynamayı tercih eden Ç1 numaralı öğrencinin aralık ayında ($\bar{x}=3,00$) puan ortalamasının olduğu görülmekte bununla birlikte kazanımlara erişilme durumunun her zaman olduğu söylenebilir. Kukla oyuncuğunu tercih eden Ç8 ve Ç10 numaralı öğrencilerin ise puan ortalamalarının aylarla birlikte arttığı tabloda görülmektedir. Lego oyuncuğunu tercih eden Ç3, Ç5 ve Ç6 numaralı öğrencilerin puan ortalamaları aylara göre incelendiğinde ortalamaların yükseldiği görülmekte Ç3 numaralı öğrencinin aralık ayında ($\bar{x}=3,00$) kazanımlara erişilme durumunun her zaman olduğu söylenebilir.

4.2.1.6. Aylar ile Gelişim İzleme Puan Ortalamalarına Yönelik Friedman Testi Sonuçları

Tablo 4.2.1.6.*Ekim, Kasım, Aralık, Ocak Ayı Puan Ortalamaları Friedman Testi Sonuçları*

Aylar	n	Ortalama Sırası	χ^2	p
Ekim Ayı	10	1,00	28,355	,000*
Kasım Ayı	10	2,10		
Aralık Ayı	10	3,15		
Ocak Ayı	10	3,75		

*p<0.05

Tablo 4.1.10.'da görüldüğü üzere, analiz sonuçları göre ekim ayı, kasım ayı, aralık ayı ve ocak ayı gelişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir

($\chi^2=28.355$, $p<0.05$).

4.2.2. Gelişim Belirleme Formuna İlişkin Bulgular

4.2.2.1. Öğrencilerin Oyuncak Tercihine Göre Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Tablo 4.2.2.1.*Öğrencilerin Oyuncak Tercihine Göre Puan Ortalamalarına Ait Bulgular*

Gelişim Alanı	(n=28) Satranç \bar{x}	(n=28) Sesli Hikaye Kitabı \bar{x}	(n=25) Kukla \bar{x}	(n=35) Lego \bar{x}
Bilişsel Gelişim	2,9123	2,6201	2,6000	2,3532
Dil Gelişim	2,8125	2,5446	2,4300	2,2964
Sosyal-Duygusal Gelişim	2,8304	2,5714	2,4300	2,3857
Motor Gelişim	2,9464	2,7857	2,8800	2,6714
Genel	2,8754	2,6305	2,5850	2,4267

Tablo 4.2.2.1.' de görüldüğü gibi gelişim alanları puanları incelendiğinde bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor puanlarında en yüksek puan satranç oyuncakını tercih eden grup olduğu görülmektedir. Gelişim alanlarına göre tüm gruplarda en düşük puanların lego ile oyuncakını tercih eden grup olduğu bulunmuştur.

4.2.2.2.Oyuncak Grupları ile Bilişsel Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 4.2.2.2.Oyuncak Grupları ile Bilişsel Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	LSD
Gruplararası	4,870	3	1,623	13,508	,000	Satranç-Hikaye,
Gruplarıçi	13,460	112	,120			Kukla, Lego;
Toplam	18,330	115				Hikaye-Kukla, Lego; Kukla-Lego

Çoklu gruba (n=116) uygulanan Gelişim Belirleme Formu ile elde edilen verilere göre oyuncak grupları ile bilişsel gelişim puanlarında anlamlı fark olup olmadığını incelemek için ANOVO testi yapılmıştır. Tablo 4.2.2' ye göre oyuncak grupları ile bilişsel gelişim puanlarında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Tablo 4.2.2.2.'de yer alan LSD Test sonuçlarına göre satranç oyuncacı ile hikaye, kukla, lego oyuncacı arasında satranç oyuncacının olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Hikaye ile kukla ve lego oyuncacı arasında hikayenin olumlu lehine ayrıca kukla ile lego arasında kuklanın olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

4.2.2.3.Oyuncak Grupları ile Dil Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 4.2.2.3.Oyuncak Grupları ile Dil Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	LSD
Gruplararası	4,352	3	1,451	11,901	,000	Satranç-Hikaye,
Gruplarıçi	13,652	112	,122			Kukla Lego; Hikaye-Kukla, Lego; Kukla-Lego
Toplam	18,005	115				

Çoklu gruba (n=116) uygulanan Gelişim Belirleme Formu ile elde edilen verilere göre oyuncak grupları ile dil gelişim puanlarında anlamlı fark olup olmadığını incelemek için ANOVO testi yapılmıştır. Tablo 4.2.2.3.' e göre oyuncak grupları ile dil gelişim puanlarında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Tablo 4.2.2.3.'de yer alan LSD Test sonuçlarına göre satranç oyuncacı ile hikaye, kukla, lego oyuncacı arasında satranç oyuncacının olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu

görülmektedir. Hikaye ile kukla ve lego oyuncacı arasında hikayenin olumlu lehine ayrıca kukla ile lego arasında kuklanın olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

4.2.2.4.Oyuncak Grupları ile Sosyal-Duygusal Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 4.2.2.4.*Oyuncak Grupları ile Sosyal-Duygusal Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	LSD
Gruplararası	3,518	3	1,173	8,557	,000	Satranç-Hikaye, Kukla Lego;
Gruplarıçi	15,347	112	,137			Hikaye-Kukla, Lego; Kukla-Lego
Toplam	18,684	115				

Çoklu gruba (n=116) uygulanan Gelişim Belirleme Formu ile elde edilen verilere göre oyuncak grupları ile sosyal-duygusal gelişim puanlarında anlamlı fark olup olmadığını incelemek için ANOVO testi yapılmıştır. Tablo 4.2.2.4'e göre oyuncak grupları ile sosyal-duygusal gelişim puanlarında anlamlı fark bulunmaktadır (p<0.05).

Tablo 4.2.2.4.'te yer alan LSD Test sonuçlarına göre satranç oyuncacı ile hikaye, kukla, lego oyuncacı arasında satranç oyuncacının olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Hikaye ile kukla ve lego oyuncacı arasında hikayenin olumlu lehine ayrıca kukla ile lego arasında kuklanın olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

4.2.2.5.Oyuncak Grupları ile Motor Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 4.2.2.5.*Oyuncak Grupları ile Motor Gelişim Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	LSD
Gruplararası	1,332	3	,444	2,261	,085	Satranç-Lego
Gruplarıçi	21,995	112	,196			
Toplam	23,328	115				

Çoklu gruba (n=116) uygulanan Gelişim Belirleme Formu ile elde edilen verilere göre oyuncak grupları ile motor gelişim puanlarında anlamlı fark olup olmadığını incelemek için ANOVO testi yapılmıştır. Tablo 4.2.2.5.'e göre oyuncak grupları ile motor gelişim puanlarında anlamlı fark bulunmamaktadır (p>0.05).

Tablo 4.2.2.5.'de yer alan LSD Test sonuçlarına göre satranç oyuncuğu ile lego oyuncuğu arasında satranç oyuncuğunun olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görölmektedir.

4.2.2.6.Oyuncak Grupları ile Genel Gelişim Puanın ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 4.2.2.6.Oyuncak Grupları ile Genel Gelişim Puanın ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	LSD
Gruplararası	3,168	3	1,056	10,933	,000	Satranç-Hikaye, Kukla
Gruplarıçi	10,816	112	,097			Lego; Hikaye-Lego;
Toplam	13,984	115				

Çoklu gruba (n=116) uygulanan Gelişim Belirleme Formu ile elde edilen verilere göre oyuncak grupları ile genel gelişim puanlarında anlamlı fark olup olmadığını incelemek için ANOVO testi yapılmıştır. Tablo 4.2.2.6' ya göre oyuncak grupları ile genel gelişim puanlarında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Tablo 4.2.2.6.'da yer alan LSD Test sonuçlarına göre satranç oyuncuğu ile hikaye, kukla, lego oyuncuğu arasında satranç oyuncuğunun olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görölmektedir. Hikaye ile lego oyuncuğu arasında hikayenin olumlu lehine anlamlı farklılık olduğu görölmektedir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde toplanan verilerin analizinden elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1.SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1.1.Nitel Bulgulara Ait Sonuçlar

Bu bölümde nitel yolla öğrencilerin anne ve öğretmenin görüşlerinden elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.1.1. Öğrencilerin Evde Oynamayı Tercih Ettikleri Oyuncaklara İlişkin Sonuçlar

Bu araştırmada çalışma grubunun (n=10) evde oynadıkları oyuncaklara dair anneleri ile görüşme yapılarak veriler elde edilmiştir. Çocukların evde en çok elektronik oyuncaklar ile oynadıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

5.1.1.2.Öğrencilerin Sınıf Merkezlerinde Oynamayı Tercih Ettikleri Oyuncaklara İlişkin Sonuçlar

Çocukların sınıf merkezlerinde oynadıkları oyuncaklar ve oyuncaklarla oynama sürecindeki gelişimlerine yönelik bilgiler öğrencilerin öğretmeni (araştırmacı) ile yapılan görüşme sonucunda elde edilmiştir. Çocukların sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettiği oyuncakların lego, araba, hikaye kitabı, mutfak ve meslek araçları, akıl ve zeka oyun takımları, eşleştirme kartları şeklinde çeşitlilik gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

5.1.1.3.Öğrencilerin Sınıf Merkezlerinde Oynadıkları Oyuncak Türlerine Yönelik Gelişim Sürecine İlişkin Sonuçlar

Çalışma grubunun öğretmeni (araştırmacı) ile yapılan görüşmeye göre çocukların oyuncaklarla oynarken katılımcılarının yarısının (n=5) ara sıra başarılı şekilde oyunu tamamladıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Elde edilen verilere göre grubun yarısının (n=5) oyuncaklara yönelik kuralları bildiği görülmektedir. Grubun oyuncaklarla oynama sürecinde, oyuncakları kırdığına dair olumsuz bir durumla karşılaştığı görülmektedir.

5.1.2. Nicel Bulgulara Ait Sonuçlar

5.1.2.1. Öğrencilerin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim İzleme Formundan Elde Edilen Verilere İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın diğerk bir aşamasında elde edilen bulgulara göre; satranç oyuncacı ile 4 ay boyunca oynayan çocukların ekim, kasım, aralık, ocak aylarında bilişsel gelişim kazanımlarına erişilme durumunun her zaman olduğu görülmektedir. Satranç oyuncacıyı tercih eden çocukların bilişsel gelişim düzeyinin aylara göre arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Sesli hikaye kitabı ile 4 ay boyunca oynayan çocukların ekim, kasım, aralık, ocak aylarında dil gelişim kazanımlarına erişilme durumunun her zaman olduğu görülmektedir. Sesli hikaye kitabını tercih eden çocukların dil gelişim düzeyinin aylara göre arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Kukla oyuncacı ile 4 ay boyunca oynayan çocukların ekim, kasım, aralık, ocak aylarında sosyal-duygusal gelişim kazanımlarına erişilme durumunun her zaman olduğu görülmektedir. Kukla oyuncacıyı tercih eden çocukların sosyal-duygusal gelişim düzeyinin aylara göre arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Lego oyuncacı ile 4 ay boyunca oynayan çocukların ekim, kasım, aralık, ocak aylarında motor gelişim kazanımlarına erişilme durumunun hiç erişilmedi şeklinde iken, kasım ayında ara sıra olduğu ve aralık, ocak ayında her zaman şeklinde değıştiği görülmektedir. Lego oyuncacıyı tercih eden çocukların motor gelişim düzeyinin aylara göre arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Çocukların ekim, kasım, aralık ve ocak aylarında gelişim puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulgusuna ulaşılmıştır($p<0,05$).

5.1.2.2. Öğrencilerin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Belirleme Formundan Elde Edilen Verilere İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın veri çeşitliliğini artırmak amacı ile ($n=116$) katılımcı ile ocak ayında “Gelişim Belirleme Formu” aracılığı ile katılımcıların bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor gelişim puan ortalamaları tespit edilmiştir. Elde edilen verilere göre bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor gelişim puan ortalamalarında en yüksek çıkan grubun satranç oyuncacıyı tercih eden ($n=28$) grup olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Oyuncak tercihleri ve bilişsel, dil, sosyal- duygusal, motor gelişim puan ortalamaları arasında yapılan karşılaştırma sonuçlarına göre tercih edilen oyuncaklar ve bilişsel, dil, sosyal-duygusal gelişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($p<0,05$). Fakat

oyuncak tercihleri ve motor gelişim puan ortalamalarının karşılaştırılmasında anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır($p>0,05$).

Sonuç olarak, oyun çocuğun akranları ile ya da tek başına kendini mutlu hissetmesi, boş zamanını değerlendirmesi ve öğrenmesi için sürekli olarak uyguladığı etkinliktir (Koçyiğit, Tuğluk, ve Kök, 2010). Oyun çocuğun sosyalleşmesi, özgüven kazanması ve süreçte edindiği deneyimler ile hayatı öğrenmesi açısından çocuk için gerekli bir aktivite olarak değerlendirilmektedir. Oyun sürecinde çocuk için oyuncaklar temel unsur olarak görülmektedir (Dilci ve Arslan, 2017). Oyuncaklar, çocuğun gelişim sürecini desteklemekte ve farklı deneyim imkanları sağlamaktadır.Şahin, Balcı, Kılıç ve Yazar (2015), araştırma da Erzurum ilinde şehir ve kırsal bölgede yaşayan çocukların oyun ve oyuncak özelliklerinin anne görüşlerine göre incelenmiştir. “Araştırma bulgularına göre şehir ve kırsal bölgede yaşayan çocukların oyuncak tercihleri arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Anne görüşlerine göre şehirde yaşayan çocuklar daha çok oyuncaklarıyla, kırsal bölgede yaşayan çocuklar ise daha çok televizyona zaman ayırdıkları görülmüştür.

Özyürek (2019), Yakın Geçmişte Çocukların Oynadıkları Oyun ve Oyuncaklar isimli çalışmasında çocukların oyunları açık alandan çok ev ortamında oynadıkları ve teknolojik oyuncakları oyunlarında tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Çocuğun ev ortamında oynadığı oyun aile içi etkileşime ve çocuğun sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır. Özdemir (2014), 5-6 Yaş Grubu Çocukların Serbest Zaman Etkinliklerindeki Oyun ve Oyuncak Tercihlerinin İncelenmesi isimli çalışmasında çocukların serbest zaman etkinliklerinde oynadıkları oyunlar, oyuncaklar ve öğretmen görüşlerini incelemiştir. Araştırma bulgularına göre, çocuklar serbest zaman etkinliklerinde en çok yapı inşa oyunları, dramatik oyunlar, sanat, masa çalışmaları ve bu etkinliklere uygun oyuncak seçtikleri sonucuna ulaşmıştır. Adak Özdemir ve Ramazan(2012)’ in Oyunağa Çocuk, Anne ve Öğretmen Bakış Açısı isimli araştırmasında oyuncağın çocuklara olumlu yaşantılar sunduğu, çocuğu eğlendirdiği ve öğrenmesine katkı sağladığı sonuçlarına ulaşmıştır. Yapılan bu çalışmada da oyuncakların bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor gelişimi bağlamında ayrı ayrı ilişkisi incelenerek çocuğun gelişimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

5.2.ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; araştırmacılara, öğretmenlere, ebeveynlere verilebilecek öneriler aşağıda sunulmuştur.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler;

- Nitel araştırmanın gerekliliği sebebi ile bu araştırma 10 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. 4 ay boyunca katılımcıların izlendiği bu çalışma ülke çapında veya Gaziantep ilinde daha çok katılımcı ile yapılabilir.
- Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı bir bağımsız anaokulunda eğitim öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Benzer çalışmalar farklı kurum türlerindeki farklı okullarda eğitim gören öğrenciler ile de yapılabilir.
- Araştırma katılımcılarını 48-72 ay aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır. Farklı yaş aralığındaki öğrenciler ile de araştırma gerçekleştirilebilir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin evde oynadıkları oyuncaklara dair anne görüşleri alınmıştır. Çocukların evde oynadıkları oyuncaklara dair babaların görüşleri de alınabilir.

Kurumlara, Öğretmenlere ve Ebeveynlere Yönelik Öneriler;

- Çocuğun yaşamında önemli bir yere sahip olan okul ortamlarında oyuncakların çeşitliliği artırılmalı ve çocuklara oyuncaklar konusunda farklı deneyim imkanlarının sunulmalıdır.
- Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreci içerisinde kullandığı eğitim planına, yöntem ve tekniklerine; oyun yöntemini ve oyuncakları dahil ederek oyun temelli bir eğitim uygulamalıdır.
- Çocuğun gelişim süreci boyunca, öğretmen ve veli iletişim kurarak çocuğun evde ve okulda oynadığı oyuncaklara ilişkin bilgi paylaşımında bulunulmalıdır.
- Oyuncakların çocuğun gelişim sürecine katkısı konusu üzerine öğretmenlere ve velilere hizmet içi eğitim, atölye çalışmaları ve seminerler verilebilir.

6. KAYNAKÇA

- Adak Özdemir, A., & Ramazan, O. (2012). Oyunağa Çocuk, Anne ve Öğretmen Bakış Açısı. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-16.
- Akçay, C. (2006). *Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akdağ, F. (2015). Çocukta Beyin Gelişimi ve Erken Müdahale. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, (s. 97-100).
- Akgün, S. (2019). *Hareket Eğitimi ve İmgelemenin Okulöncesi Eğitim Kurumlarındaki 4-6 Yaş Grubu Çocuklarda Motor Gelişime Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Akınbay, H. (2014). *Okul Öncesi Dönemde Oyunun Önemi ve Çocukların Motor Gelişimi Üzerine Etkileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aksoy, A. B., & Dere Çiftçi, H. (2014). *Erken Çocukluk Döneminde Oyun(Duyu-Motor Oyunundan Kurallı Oyuna)*. Ankara : Pegem Akademi Yayınları.
- Akyel, Y. (2011). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Drama Yöntemi Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi/Ssoyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Aldemir, A. (2017). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Benim Hocam Yayıncılık.
- Arı, R. (2008). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Ata, S. (2016). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Dış Mekanda Oyun Uygulamaları ve Çocukların Dış Mekanda Oyun Oynamalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arslan Çiftçi, H. (2015). Sosyal Duygusal Gelişim Değerlendirme Ölçeği; 48- 66 Aylık Çocuklar İçin Uyarlama Çalışması. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, B. (2010). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Aydın, G. (2014). *Çocuk Oyunları El Kitabı- Oynuyorum Eğleniyorum (2. Baskı)*. Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.

- Bacanlı, H. (2002). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Başal, H. A. (2005). *Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaa.
- Bayar Çelebi, D. (2007). *Türkiye ve Azerbaycan'daki Çocuk Oyunları ve Oyuncaklarının Karşılaştırılmalı İncelemesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Bloom, B. S. (Ed.) (1956). *Taxonomy of Educational Objectives. The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain*. New York: Longmans, Green and Company Inc.
- Boucher, J., Lewis, V., Lupton, L., & Watson, S. (2000). Notes and discussion: relationships between symbolic and functional play, verbal and non-verbal ability in young children. *International Journal Of Language & Communication Disorders*, 35(1), 117-127.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Örnekleme Yöntemleri. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (15. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cafoğlu, Z. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş: Temel Kavramlar*. ANKARA: Grafiker Yayınları.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. California: Sage Publications Inc.
- Çakır, T. (2004). Çocukta Dil Gelişimi ve Kuramsal Yaklaşımlar. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Nisan(3),139-162.
- Demircioğlu, H. (2017). Sosyal Duygusal Gelişim. N. E. Baysal Metin içinde, *Doğum Öncesinden Ergenliğe Çocuk Gelişimi* (s. 163-196). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Dereli, E., & Koçak, N. (2005). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 4-6 Yaş Arasındaki Çocukların İfade Edici Dil Düzeylerinin Bakım Tarzı ve Anne- Baba Eğitim Düzeyi Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 245-253.

- Dilci, T., & Arslan, A. (2017). Çocuk Oyuncaklarının Çocukların Gelişim Alanlarına Yönelik Etkilerinin Günümüz Bağlamında İncelenmesi (Sivas İli Örnekleme). *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13) 35-47.
- Dilci, T., & Arslan, A. (2017). Çocuk Oyuncaklarının Çocukların Gelişim Alanlarına Yönelik Etkilerinin Günümüz Bağlamında İncelenmesi (Sivas İli Örnekleme). *Sosyal Bilimler Dergisi* , 35-47,7(13).
- Doğan, Ö., & Acar Şengül, E. (2017). Büyüme ve Gelişme. N. Baysal Metin (Ed.) içinde, *Doğum Öncesinden Ergenliğe Çocuk Gelişimi* (s. 3-22). Ankara: Pegem Akademi.
- Erşan, Ş (2011). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin ilgi köşelerinde serbest oyun etkinlikleri ile ilgili görüş ve uygulamalarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gül, M. (2006). *Anasının Devam Eden Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 61-72 Ay Arası Çocuklara Sembolik Oyun Eğitiminin Genel Gelişim Durumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güler, D. S. (2001). *4-5 ve 6 Yaş Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları
- Kaynar, F. (2014). *Erken Çocukluk Döneminde Verilen Satranç Eğitiminin İlkokula Hazır Bulunuşluğa Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Keleş, M. (2019). *4-6 Yaş Arası Çocukların Oyuncak Tercihleri ve Oyun Becerilerinin Annenin Depresyon Düzeyi İle İlişkilendirerek İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kıldan, A. O. (2001). *Oyunun Çocukların Gelişim Özelliklerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kırman, A. (2019). *Çocuk Kitaplarında Oyun ve Oyuncak Kavramının İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kocabaş, Z. (2018). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Oyun Davranışları İle Çocukların Problem Davranışları ve Akademik Benlik Saygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M., & Kök, M. (2010). Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(16): 324-342.
- Kol, S. (Mayıs-2011). Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-21.
- Mackey, A. P., Hill, S. S., Stone, S. I. and Bunge, S. A. (2011). Differential Effects of Reasoning and Speed Training in Children. *Developmental Science*, 14 (3), 582-590.
- MEB. (2006). Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara.
- MEB. (2012). *12 yıllık zorunlu eğitime yönelik uygulamalar*. Ankara: MEB Yayını.
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitimi Programı*. Ankara.
- MEGEP. (2014). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Oyun Etkinliği-1* (s. 1-58). içinde, Ankara.
- Meggitt, C. (2013). *Çocuk Gelişimini Anlamak, Çev: Evin Kantemir*. İstanbul: Optimist Yayınları.
- Metin Aslan, Ö. (2013). *Anaokuluna Devam Eden Çocukların Oyun Davranışları ve Oyunlarında Ortaya Çıkan Zorbalık Davranışlarının İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-BassPublishers.
- Milaret, G.(1977). Dünyada Okul Öncesi Eğitimi.Okul Öncesi Eğitimi. Ankara:UNESCO Türk Milli Komisyonu.
- Müslügüme, E. (2015). *Dil Gelişimini Destekleyici Ebeveyn Eğitim Programının Sosyo Ekonomik Düzeyi Düşük Ailelerin Çocuklarının Dil Gelişimine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası (Çev. M.T. Bağlı). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(37), 137-169.
- Oğuzkan, Ş., & Avcı, N. (2000). *Okul Öncesinde Eğitici Oyuncaklar*. İstanbul: Ya-pa Yayınları .
- Oktay, A. (1999). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. 4. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Orhan, R., & Ayan, S. (2018). Psiko-Motor ve Gelişim Kuramları Açısından Spor Pedogojisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 523-540 cilt:8(2).
- Özdemir, S. (2014). 5-6 Yaş Grubu Çocukların Serbest Zaman Etkinliklerindeki Oyun ve Oyuncak Tercihlerinin İncelenmesi. *Journal of Educational Science*, 1-15, 2(2).
- Özen, Ş. (2008). *Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Kars İli Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Öztürk Aynal, Ş. (2010). Çocukta Oyun Gelişimi ve Yaratıcılık. M. E. Deniz içinde, *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim (2. Baskı)* (s. 281-313). Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Özyürek, A. (2019). Yakın Geçmişte Çocukların Oynadıkları Oyun ve Oyuncaklar. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37) 105-119.
- Piaget, J. (1999). *Çocukta Zihinsel Gelişim, Çev: Hüsen Portakal*. Eylül: Cem Yayınevi.
- Poyraz, H. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak*. Ankara: Anı Yayınları.
- Poyraz, H. (2012). *Okul Öncesinde Oyun ve Oyun Örnekleri (4. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ramani B., G. (2005). *Cooperative Play and Problem Solving in Preschool Children*. Ph.D. Thesis, University of Pittsburgh.
- San Bayhan, P., & Artan, İ. (2007). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Senemoğlu, N. (1989). Okul Öncesi Eğitimde Dilin Önemi. *Milli Eğitim Vakfı Derneği*, 4(14), 21-22.

- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim (Kuramdan Uygulamaya)*. İstanbul: Gönül Yayınevi.
- Senemoğlu, N. (2012). *Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2): 419-426.
- Şahin,F., Balcı, A., Aydın Kılıç, Z. Yazar,A. (2015). Erzurum Örnekleme Şehir Merkezi ve Kırsal Bölgede Yaşayan Annelerin Çocuklarının Oyun ve Oyuncakları Hakkında Görüşlerin İncelenmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*,4(4), 298-311.
- Şahin, S. (2017). Bilişsel Gelişim. N. E. Baysal Metin içinde, *Doğum Öncesinden Ergenliğe Çocuk Gelişimi* (s. 85-122). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Şen, M. (2004). *Anaokuluna Devam Eden Altı Yaş Çocukların Motor Gelişimlerine Beden Eğitimi Çalışmalarının Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şıvgın, N. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri(Denizli İl Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Taner Derman, M., & Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 560-569.
- Taşdemir, M. (2003). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Ocak Yayınları (2.Baskı).
- Tatar, F. (2009). *Okul Öncesi Eğitiminde (5-6 Yaş) Hoşgörü Eğitimi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tuğrul, B., & Duran, E. (2003). Her Çocuk Başarılı Olmak İçin Bir Şansa Sahiptir: Zekanın Çok Boyutluluğu Çoklu Zeka Kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 224-233.
- Tuğrul, B., Ertürk, H. G., Özen Altınkaynak, Ş., & Güneş, G. (2014). Oyunun Üç Kuşaktaki Değişimi. *The Journal of Academic Social Science* , 27, 1-16.

- Tuğrul, B., Metin Aslan, Ö., Ertürk, H. G., & Özen Altinkaynak, Ş. (2014). Anaokuluna Devam Eden Altı Yaşındaki Çocuklar İle Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyun Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(15) 97-116.
- Turan, F., & Topcu, G. (2017). İletişim ve Dil Gelişimi. N. Baysal Metin içinde, *Doğum Öncesinden Ergenliğe Çocuk Gelişimi* (s. 125-162). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Türkoğlu, B. (2016). *Oyun Temelli Bilişsel Gelişim Programının 60-72 Aylık Çocukların Bilişsel Gelişimine Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ulutaş, A., Demir, E., & Yayan, E. H. (2017). Motor Gelişim Eğitim Programının 5-6 Yaş Çocukların Kaba ve İnce Motor Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1523-1538 C:17(3).
- Yıldırım, A. (2008). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Yararlanmayan 4-5 Yaş Çocuklarının Dil Gelişimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, Y. (2016). Eğitim Sosyolojisi Perspektifi ile Piaget ve Vygotsk' bin Bilişsel Gelişim Kuramları Üzerine Sosyolojik Bir Analiz Değerlendirmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 617-628.
- Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 1
- Yıldız, E., & Çetin, Z. (2018). Sporun Psiko-Motor Gelişim ve Sosyal Gelişime Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54-66 C:5(2).

EKLER LİSTESİ

EK-1: Kişisel Bilgi Formu

EK-2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

EK-3: Oyuncak Tercih Formu

EK-4: Gelişim İzleme Formu

EK-5: Milli Eğitim Bakanlığı Uygulama İzni

Ek-6: Veli İzin Formu

EK 1-KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Yönerge: Değerli öğretmen arkadaşım; bu ankette sınıfınızdaki Öğrencilerin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerinizle ilgili alınacak olan bu bilgiler sadece araştırma verisi olarak kullanılacak olup, bütün bilgiler gizli tutulacaktır. Bu nedenle öğrencinin ankete açık kimliğini yazmanız gerekmemektedir. İlgisi ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Fatma Nur BİÇER

Okul Öncesi Öğretmeni

<p>A. Öğrencinin Cinsiyeti</p> <p>1-Erkek ()</p> <p>2-Kadın ()</p>	<p>B. Öğrencinin Annesinin Eğitim Durumu</p> <p>1.Okur Yazar Değil ()</p> <p>2.İlkokul ()</p> <p>3.Ortaokul ()</p> <p>4.Lise ()</p> <p>5.Yüksekokul/Üniversite()</p>
--	---

EK 2- YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN OYUNCAK TERCİHLERİ VE GELİŞİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

AÇIKLAMA

Değerli öğretmen arkadaşım ve sayın veli; bu ankette Okul Öğrencisi Öğrencilerin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerinizle ilgili alınacak olan bu bilgiler sadece araştırma verisi olarak kullanılacak olup, bütün bilgiler gizli tutulacaktır. Bu nedenle öğrencinin ankete açık kimliğini yazmanız gerekmemektedir.

Bu bölümde “Okul Öğrencilerinin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Sürecine Yönelik Veli-Öğretmen Görüşleri Toplama Formu” yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu okul öncesi öğrencilerinin anne ve öğretmenlerine yönelik görüşlerini toplamaya yöneliktir. Aşağıda yer alan sorulara vereceğiniz kapsamlı cevaplar ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Fatma Nur BİÇER

Okul Öncesi Öğretmeni

OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN OYUNCAK TERCİHLERİ VE GELİŞİM SÜRECİNE İLİŞKİN VELİ-ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Sayın veli, çocuğunuzun evde oynadığı oyuncak TÜRLERİNE yönelik gözlemlerinizi nelerdir?

Sevgili öğretmen arkadaşım, öğrencinizin oynadığı oyuncak türleri ve gelişim sürecine ilişkin aşağıda belirtilen soruları cevaplayınız.

1- Öğrencinizin sınıf merkezlerinde oynamayı tercih ettiği oyuncak türleri nelerdir?

2- Öğrencinizin sınıf merkezlerinde oynadığı oyuncak türleri ile ilgili gelişim sürecini değerlendiriniz.

EK 3-OYUNCAK TERCİH FORMU

Gözlem Tarihi: ... / ... /

Yönerge: Okul Öncesi Öğrencilerinin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacıyla yapılan bu çalışma için gelişim alanlarına uygun çocukların tercihi sunularak oyuncaklar belirlenmiştir. Bunun için sınıf içerisinde merkezlere yerleştirilen oyunculardan öğrencinin seçtiği oyuncağın isminin yanındaki paranteze (X) işareti koyunuz.

Seçilen oyuncak;

- () Satranç takımı
() Kuklalar

- () Sesli Hikaye Kitabı
() Legolar

EK 4-GELİŞİM İZLEME FORMU

Gözlem Tarihi: ... / ... /

Yönerge: Okul Öncesi Öğrencilerinin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacıyla yapılan bu çalışma için gelişim alanlarına uygun kazanımlar belirlenmiştir.

Aşağıda belirtilen kazanımlar hiç, ara sıra, sürekli görülür şeklinde sınıflandırılmıştır. Çocuğun kazanıma uygun gelişim durumu ile ilgili kutucuğa (X) işareti koyunuz.

KAZANIMLAR	Hiç	Ara sıra	Sürekli
BİLİŞSEL GELİŞİM			
Nesne/durum/olaya dikkatini verir.			
Nesne/durum/olay ile ilgili tahminde bulunur.			
Algıladıklarını hatırlar.			
Nesneleri sayar.			
Nesne veya varlıkları özelliklerine göre gruplar.			
Nesne veya varlıkları özelliklerine göre karşılaştırır.			
Mekan da konumla ilgili yönergeleri uygular.			
Nesneleri kullanarak basit toplama işlemleri yapar.			
Nesneleri kullanarak basit çıkarma işlemleri yapar.			
Neden-sonuç ilişkisi kurar.			
Problem durumlarına çözüm üretir.			
DİL GELİŞİM			
Sesleri ayırt eder.			
Sesini uygun kullanır.			
Sözcük dağarcığını geliştirir.			
Dinledikleri ve izlediklerinin anlamını kavrar.			
Dinledikleri ve izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.			
Görsel materyalleri okur.			
Okuma farkındalığı gösterir.			

Yazı farkındalığı gösterir.			
SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM			
Kendine ait özellikleri tanıtır.			
Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.			
Bir olay ya da durumla ilgili başkalarının duygularını açıklar.			
Bir olay ya da durumla ilgili duygularını uygun yollarla gösterir.			
MOTOR GELİŞİM			
Nesne kontrolü gerektiren hareketler yapar.			
Küçük kas gelişimi gerektiren hareketler yapar.			

EK 5- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI UYGULMA İZNI

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34659092-605.01-E.2347173
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Fatma Nur BİÇER)

04/02/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 10/01//2019 tarihli ve 00000123243 sayılı yazısı.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı (Tezli Yüksek Lisans) Programı öğrencisi Fatma Nur Biçer'in "Okul Öncesi Öğrencilerinin Tercihleri ve Gelişim Düzeylerinin İncelenmesi" konulu araştırma çalışma isteği kapsamında, İlimizde bulunan ekli listedeki anaokullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik araştırma çalışma isteği, ilgi yazıda belirtilmektedir.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı (Tezli Yüksek Lisans) Programı öğrencisi Fatma Nur Biçer'in anket çalışma isteği, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarihli ve 12607291 (2017/25) sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup; araştırmacının, araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmesi şartıyla, İlimizde bulunan ekli listedeki anaokullarda öğrenim gören öğrencilere yönelik araştırma çalışma isteğinin eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına göre uygulanması, Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Cengiz METE
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
04/02/2019

Halil UYUMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Yeni Valilik Binası 3.Kat Büyükşehir/Gaziantep
Elektronik Ağ: www.gaziantep.meb.gov.tr
e-posta: gaziantep.meb.gov.tr @meb.gov.tr

Md.Yrd.Mehmet Ali TIRYAKIOĞLU Strateji Geliştirme Şefi Emre YILDIRIM
Tel:(0342) 23110 58-4450

Faks: (0342) 232 24 10

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a819-7407-3385-ac80-b55e kodu ile teyit edilebilir.

EK 6-VELİ ONAM FORMU

Sayın veliler, Sevgili Anne- Babalar;

Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans tez kapsamında “Okul Öncesi Öğrencilerinin Oyuncak Tercihleri ve Gelişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmayı yürütmekteyim. Araştırmamın amacı öğrencilerin oyuncak tercihleri ve gelişim düzeyleri belirlenerek aralarındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçla çocuklarınıza ait bilgilere ve gelişim bilgilerine ihtiyaç duymaktayım.

Katılmasına izin verdiğiniz takdirde sınıf içerisinde çocuğunuz gözlemlenerek, gelişim alanlarına uygun belirlenen oyuncaklar sunulup bir tanesi tercih edilmesi istenecektir. Ardından formda yer alan sorular çocuğunuzun öğretmeni yardımı ile doldurulacaktır. Yapılan bu çalışma ile çocuğunuzun psikolojik gelişimine olumsuz etkisi olmayacağından emin olabilirsiniz. Çocuğunuzla ilgili elde edilen bilgiler kesinlikle gizli tutulacak ve sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu formu imzaladıktan sonra çalışma katılımcılarına çocuğunuz da dahil olacaktır. Araştırma sonuçları tarafımdan okulunuza ulaştırılacaktır.

Araştırma ile ilgili soru ve görüşlerinizi aşağıdaki e-posta adresini kullanarak bana yöneltebilirsiniz.

Saygılarımla.

Ahi Evran Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

Fatma Nur BİÇER

E posta: fatmanurbicer@gmail.com